

Sid 2 **LEDAREN:** Det mediekonsumenten vill ha betalar hon gärna för. Men vem ska betala för det konsumenten inte vet att hon behöver?

TORSDAG 12 NOVEMBER. NR 46/2015

Nu ska vi sjunga nya psalmer

Sidan 4

Volontärer ser verkligheten vid Medelhavet

Sidan 6

Missbrukare är också någons älskade barn

Sidan 8

Gör något!

Sidan 2

► **DENNA VECKA:** FONTANA MEDIAS JULBILAGA

Nattvard för alla kristna utreds

Borgå stift vill ha ett mer gästfritt nattvardsbord. Men katoliker och ortodoxa är skeptiska.

Sidan 5

Vandra genom Bibelns landskap

Sidan 11

Kyrktorget läggs ner – samlingarna fortsätter

Sidan 3

För god för att vara sann

Sidan 7

Tre systrar och en dialekt

Sidan 12

Dygder tar form

Sidan 12

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Med borgarnas goda vilja?

KP MEDBORGARFINANSIERING är det nya ordet. Lägg det på minnet, för det kommer att växa. Det kommer antagligen också att slitas och flitigt tas i bruk av krafter som i spartider gärna skjuter över ansvaret för det man skär bort på någon annan. Typ, medborgarna. Förbi är den tid när vi trodde att medborgarfinansiering handlade om skatteuppbörd och ofentliga och gemensamma kostnader. Medborgarfinansiering handlar i stället om att de som har råd uppmanas betala lite mer för det som inte längre erbjuds med kollektiva krafter.

MARTIN SHIBBYE, som tillbringade ett drygt år i etiopiskt fängelse på grund av journalistisk verksamhet, har tillsammans med andra journalister grundat projektet *the Blank Spot* (ung. den vita fläcken). Det handlar om att knyta samman läsare och utländska journalister, där de förra sträcker till finansiering för de senare av ren kunskapstörst och demokratisk låga. Mycket riktigt lanseras detta under termen medborgarfinansierad utrikesjournalistik. Ett tillägg till den journalistik som nu finns för att täcka de ställen på jorden ingen annan skriver om och som traditionella redaktioner inte längre har råd att sända några journalister till.

Tanken är lockande. Visst kunde den här modellen fungera, inte bara för den gungande medievärlden utan för en hel rad andra funktioner som handlar om kunskap, insyn, kultur, demokrati och jämlikhet. Det finns bara ett aber. För att ens sak, vilken den än må vara, ska lyckas måste någon och några ha pengar och passion för den samma i rätt kombination. Visionären och optimisten tror att sådana finns. Pessimisten satsar på teorin att det aldrig kommer att finnas tillräckligt av dem. Men realisten ser att det antagligen finns en betydande andel av dem som saknar antingen den ena eller den andra komponenten.

Materiell fattigdom och ojämlikhet leder till ett demokratiunderskott. Det finns sådant som behöver finansieras med allmänna medel. Ett Finland utan ett statligt finansierat mediebolag vore en betydligt fattigare demokrati. Den tanken är värd att hålla kvar när det påren finlandssvenska marrras kategoriskt över tvångsskatter och monopol.

”Materiell fattigdom och ojämlikhet leder till ett demokratiunderskott.”

SÅ HUR skulle det då fungera med en medborgarfinansierad kyrka? Har vi en sådan nu? På den senare frågan är det ärliga svaret ett nja. Rent frivilligfinansierad är den inte. En stor del skattepengar ges antagligen mot bakgrund av en lång kulturell vana som ännu inte släppt taget om majoriteten av befolkningen. En annan del kommer till kyrkan via statsbudgeten i och med att kyrkans andel av samfundsbeskattningen slopas från och med 2016. Bägge intäkterna krymper ändå med tiden, alltmer. Samtidigt betjänar kyrkan fortfarande alla finländare på ett brett plan. Utgifterna har inte krympt, snarare tvärtom. Barn, unga, ensamma, gamla och flyktingar hör till dem som kyrkan inte visar på porten.

Det kan vara hälsosamt att någon gång reflektera över ett hurudant samhälle det här var om kyrkan inte fanns. Det ger perspektiv. Också på bidraget till den gemensamma potten.

PROFILEN: EMANUEL KARLSTEN

”Kyrkan tror sig sitta på sanningen men det tar sig inte några uttryck.”

Satte kyrkan på paus

Var gör kyrkan när världen brinner? Människorna, församlingen, kulturen och nätverket inom kyrkan är fantastiskt, men om tron verkligen är på riktigt så måste den få praktiska, rent av radikala konsekvenser i livet.

TEXT OCH FOTO: NINA ÖSTERHOLM

Emanuel Karlsten är en ”insider”. Med över 30 000 följare på Twitter anses han vara en av Sveriges mest inflytelserika experter inom PR och sociala medier. Samtidigt är han en ständig ”outsider”, uppvuxen på Gotland men utan att tala gotländska. Föräldrarna, som är frälsningssoldater, flyttade till ön när han var liten.

– Jag var också den enda kristna på hela högstadiet.

Efter värnplikten kände han att han måste gå till botten med tron, löpa linan ut och se om den håller. Om Gud är värd utanförskapet. Han åkte till Zambia, till en av Frälsningsarméns missionsstationer ute i bushen, och jobbade tillsammans med en pastor där.

– Jag fick se hur Gud verkar i omständigheter bortom all den bekvämlighet och trygghet som jag hade hemma. Hur Gud är verklig i människors liv. Det var otroligt lärorikt och gör att jag aldrig helt kan backa från tron. ”Kyrkgrejen” och Gud är på riktigt.

Kyrkan en är kulturklubb

I dag har Emanuel Karlsten ändå lagt allt vad församling och kyrka heter på hyllan. Han har backat för att han inte orkar mer.

– Jag var länge väldigt aktiv i kyrkan, i 25 år kämpade jag för förändring men ingenting hände. Jag förstär inte varför kyrkan är organiserad som den är i dag. Man engagerar massor

med människor men tar ingen aktiv roll i samhället. Jag är förvånad över att kyrkan inte gör mera för till exempel flyktingarna.

En av hans första arbetsplatser som journalist var den kristna tidningen Dagen.

– I det jobbet fick jag syn på all skit som finns i kyrkan. Jag älskar verkligen kyrkan och människorna i den, men den har ingen relevans för min tro. Vad är det som gör att kyrkan tror sig sitta på världens bästa sanning, utan att det tar sig några uttryck?

En hurdan revolution är det du söker? Vad skulle du göra om du vaknade upp som ärkebiskop i Svenska kyrkan?

– Jag skulle nog försöka göra något dramatiskt och radikalt i mitt sätt att leva och vara. Göra biskopvisitationer i flyktingläger hellre än kyrkor. Beordra alla församlingar att öppna alla kyrkor till härbärgen hela vintern. Sälja något symboliskt dyrt och ge pengarna till dem som behöver det mest.

I grunden handlar det om att försöka skaka loss kyrkan ur gamla hjulspår och få oss att ifrågasätta vår egen verksamhet och syfte.

– Men det är såklart väldigt mycket enklare att sitta och säga än att göra och ärkebiskopens makt är dessutom mest symbolisk. Jag har därför full förståelse för den som mest vill ha kyrkan som en fritidsgård.

Radioandakten på lånad tid

Men det är inte bara kyrkan som Emanuel Karlsten tar avstånd från. Också karriärmässigt har han gång på gång valt att lämna trygga positioner till förmån för nya utmaningar.

– Egentligen är ”outsidern” en roll som jag uppskattar. Det är bra att våga stå utanför, särskilt när det är journalistiskt motiverat. Jag tror på sanningen och har alltid haft ett starkt rättvisepatos: Sanningen ska göra oss fria. Det är min morot i jobbet.

Hans mediekarriär har fokuserat på webbutveckling. En prisbelönt satsning som också nådde Svenskfinland i en mindre skala var skolgranskningen ”Världens bästa skola”, där Aftonbladet med läsarnas hjälp på webben granskade den svenska skolvärlden.

– Det var stort att få ett löp på Aftonbladet. Samtidigt är den plattform som jag jobbat fram på sociala medier ibland ännu starkare. Jag har större genomslagskraft via Twitter och min blogg än via printmedia.

För fyra år sedan sade Karlsten upp sig från sin dåvarande arbetsgivare Expressen och bildade ett eget företag. För tillfället varvar han jobbet som krönikör för Göteborgsposten och programledaruppdrag för Sveriges Radio med föreläsning- och konsultuppdrag. I slutet av oktober jobbade han bland annat med Svenska YLE och alla andaktstalare på Radio Vega. Gällande andakterna på radio är han förvånad över att ett Public service-bolag som YLE har kvar andakterna i sin nuvarande form år 2015.

– Det känns verkligen som att det är på lånad tid. Staten kan inte säga vilken sorts andakter vi ska lyssna på, det monopolet är redan brutet. Men kyrkan är större än så. Bjud in andra talare och ta bort begreppet andakt. Det kan vara bra för ansatsen.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör May Wikström tfn 040 153 0313 may.wikstrom@kyrkpressen.fi	Redaktion i Österbotten Norrmalmsgatan 21 A 68600 Jakobstad tfn 040 831 3599	Johan Sandberg (Österbotten) tfn 040 831 3599	Utgivare: Fontana Media Ab
Redaktion i Helsingfors Sandvikskajen 13 00180 Helsingfors tfn (09) 612 615 49/ 040 831 6545	Redaktörer: e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi	Sofia Torvalds tfn 040 831 6748	Bank: Danske Bank IBAN: FI34 8000 13011585 40 BIC: DABAFIHH
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi	Liisa Mendelin tfn 040 831 6322	Nina Österholm tfn 040 831 6836	Paradbild: Liisa Mendelin
	Christa Mickelsson tfn 040 831 6788	Webbredaktör: webbred@kyrkpressen.fi	Tryck: Botnia Print, Karleby
		Layout: Malin Aho tfn 040 831 6902	

KYRKPRESSEN ANNONSinFORMATION

Annonnsredaktör: Erika Rönngård tfn 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi	Lämna in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi ! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag	veckan före. För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi	Prenumerationer och adressändringar: tfn 040 831 6614, prenumeration@kyrkpressen.fi . Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.
Annonspriser: Färg 2,05 €/spmm Svart-vit 1,65 €/spmm Moms 24% tillkommer	Radannonser: 4,50 €/rad inkl. moms.	Annonnsförsäljning: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi	Prenumerationspriser: Finland & Norden 65 € Utlandet 84 €
Familjeannonser: 1 €/spmm inkl. moms.	Robin Norrbäck, tfn 044 027 0293, Jonny Åstrand, tfn (06) 347 0608, eller 0500 924 528, fax (06) 347 1018		

EMANUEL KARLSTEN inledde sin bana som debattör på gymnasiet intranet där han försvarade den kristna tron. I dag hjälper han bland annat Svenska Yle att utveckla sin verksamhet.

Som exempel tar han sin kollega författaren **Tomas Sjödin** som också skriver för Göteborgsposten.

– Folk älskar hans texter och det är inte för att han är kristen. Det är för att allt han skriver andas tro, hopp och kärlek. Man behöver inte slå folk med Bibeln i huvudet för att vara andlig.

Mobilängliga föräldrar

Att det för tillfället är Göteborg som kallas hem i Emanuel Karlstens värld beror på hans fru **Julia Mjörnstedt**, som han träffade på Twitter. Deras dotter **Billie**, två år, har precis börjat dagis och har ett eget konto på Instagram.

– Det är en stor brist om föräldrarna inte vet vad deras barn gör på webben. Men inte löser vi ju heller mobbningsproblem genom att förbjuda folk att träffas. Vi måste själva vara där och tala om de strukturer som finns på webben.

Han tycker att föräldrar är onödigt oroliga över barnens – och sin egen – konsumtion av sociala medier.

– Egentligen har vi mer tid för barnen i dag än på 1950-talet när det var vanligt med hemmafruar. Tekniken har frigit oss mera tid för oss att umgås och ändå gör vi tekniken till bovärd i dag.

EMANUEL KARLSTEN

JOURNALIST OCH EXPERT PÅ SOCIALA MEDIER.

UPPVÄXT INOM FRÄLSNINGSARMÉN PÅ GOTLAND.

BOSATT I GÖTEBORG MED FRUN JULIA MJÖRNSTEDT, PAPPA TILL BILLIE, TVÅ ÅR.

KCSA drar sig ur Kyrktorget

HÖSTSAMLING. Kyrkans Central för det svenska arbetet (KCSA) har beslutat att inte längre arrangera Kyrktorg som varit ett slags årligt återkommande forum för anställda, förtroendevalda och frivilliga medarbetare i församlingarna. Nu vill man i stället satsa på direktkontakt

till olika yrkes- och andra målgrupper i församlingarna.

På Församlingsförbundet, som varit en av samarbetspartnerna kring torget, fun-

KYRKTORGET HAR samlat en mängd utställare som årligen besökt prosterierna med information om vad som är aktuellt inom kyrka och församling. FOTO: KP-ARKIV

derar man ändå på att fortsätta med någon form av årliga samlingar för alla intresserade.

– Vi vill fortsättningsvis träffa folk ute i församlingarna, så vi kommer säkert att arrangera gemensamma samlingar i någon form i framtiden. När kyrktorgen hade paus hösten 2014 arrangerade vi inspirationsdagar inför församlingsvalet i prosterierna och

det var mycket lyckade och välbesökta samlingar. Så vi får se vad vi hittar på, säger verksamhetsledaren **Kalle Sällström** på förbundet.

Också förlaget Fontana Media är intresserade av en uppföljning på Kyrktorgen.

– För Fontana Media är det viktigt att vi också kan möta våra kunder ansikte mot ansikte, även om vår

betjäning numera är stark på webben. Kyrktorgen har sin bakgrund i terminssamlingarna, som handlade om att ge församlingarna de redskap de behövde för sin verksamhet under året. Det behovet finns kvar och det är naturligt att förlaget här samarbetar med förbundet kring gemensamma satsningar, säger VD **May Wikström** på Fontana Media.

”Lätta som lekande fiskar,
glittret i vatten och vind,
själarnas sprittning mot himlen,
rörelsens lovsång till Dig.

Djupen och tången och skogen
vajande mjukt i Din famn,
gräsen och vågen av andning
höjande, böjande sig.

Timglasens sand och midjor,
stranden till rymdens hav,
krusningar, revben och stjärnor,
fören av ljus vårt skepp.

Lungor som vidgas och gälar,
koraller, smaragder och natt
silas i kupan av solblänk,
solblänk för evigt och nu.”

Susanne Ringell

SUSANNE RINGELLS text till den nya psalmen ”Lätta som lekande fiskar” erbjuder nya uttryck för lovsången. FOTO: ANTHONY BURNS

Nästa år sjunger vi nya psalmer

PSALMER. Kyrkomötet godkände förra veckan ett tilläggshäfte med 147 nya svenska psalmer. På slutrakan kom både en kärlekspsalm och en lovpsalm med i häftet.

TEXT: SOFIA TORVALDS

– Jag är jätteglad över att beslutet nu är taget, säger **Anna Maria Böckerman**, som varit projektsekreterare för arbetet med det svenska tilläggshäftet.

– Vi har fått så otroligt mycket positiv feedback för arbetet. Folk har kontaktat oss och varit glada över de nya psalmerna, och stämningen har varit entydigt positiv. Också på finskt håll har vårt arbete med tilläggshäftet mött stort intresse.

Varför?

– De glada melodierna. De som sjungit de nya psalmerna säger att de får dem att bli glada, de tycker om dem, helt enkelt.

Idén med tilläggshäftet, som allt-

”De som sjungit de nya psalmerna säger att de får dem att bli glada.”
Anna Maria Böckerman

så innehåller 147 nya psalmer, är att det ska användas ute i församlingarna och fylla funktioner som den nuvarande psalmboken inte gör.

– Jag tror verkligen att psalmerna kommer att bli använda. Det känns att vi jobbat tillsammans. Biskopsmötet, handboksutskottet och konstitutionsutskottet har gått igenom dem och kyrkomötet har ju som känt sista ordet.

Nya uttryck

Anna Maria Böckerman har själv suttit i den arbetsgrupp som utarbetat förslaget till tilläggshäfte och följt med dess färd mot omröstningen i kyrkomötet. Några psalmer fick nej under resans gång, till exempel då de behandlades av kyrkomötets handboksutskott och konstitutionsutskott.

Böckerman är glatt överraskad av att två psalmer som blivit utpetade i utskotten kom med igen på slutrakan, påhejade av biskop **Björn Vikström** och ombud **Eivor Pitkänen**.

– Jag är glad över att biskop Björn Vikström insåg att det fanns psalmer som fyllde en funktion och som behövde komma med. *Kärlek och himmel* beställdes av **Henrik Huldén** eftersom

det fanns önskemål om en psalm som handlar om kärlek människor emellan, inte bara mellan Gud och människor. Den fyller ett klart behov, och det är fint att vi fick behålla den.

– Lätta som lekande fiskar med text av **Susanne Ringell** är en psalm som uttrycker Guds lov på ett nytt och modernt språk. Kanske fick den någon att haka på, men poängen med tilläggshäftet är att erbjuda nya uttryck – också språkliga sådana, säger Böckerman.

UK-sånger kom med

Psalmerna *Rätt till liv* och *Steg för steg* fanns ursprungligen inte med i förslaget till svenskt tilläggshäfte, men inkluderades av kyrkomötet. Biskopsmötet föreslog i april att sångerna tas med eftersom de används aktivt på Ungdomens kyrkodagar.

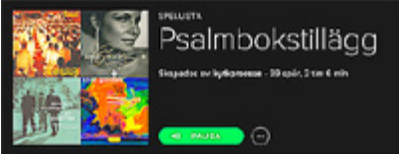
Fyra psalmer uteslöts enhälligt. Av dem måste psalmen *Herre hör min bön* uteslutas eftersom kyrkan inte fick tillåtelse av Taizékommuniteten att publicera den. Övriga psalmer som föll bort ur det ursprungliga förslaget är de omdiskuterade *Du ska inte tro det blir sommar* (också kallad *Idas sommarvisa*) och *Svart som en natt*. Dessutom ströks

barnpsalmen *Släpp loss spratten!* eftersom den saknar explicit kristet innehåll. Psalmen *Stjärna över havet* strök kyrkomötet efter omröstning på grund av dess koppling till jungfru Maria.

Förteckningen över alla de 147 psalmer som kom med hittar du på Kyrkpressens webbsida i anslutning till artikeln om kyrkomötets beslut.

DOPPA TÅRNA I NYA PSALMBOKSTILLÄGGET

- På **kyrkpressen.fi** hittar du en Spotify-lista med ett plock bland de nya psalmerna.
- **Listan** är inte fullständig utan utgör endast ett plock bland alla de nya psalmerna i olika tappningar och tolkningar.

INITIATIV FÖRFÖLL

Ingen pardon gällande Kipa

Det blir inga eftergifter gällande anslutningen till Kyrkans servicecentral Kipa, slog kyrkomötet fast förra veckan. Borgå stiftsfullmäktige hade kommit med två initiativ om att församlingarna skulle få vänta med att ansluta sig till servicecentralen. Motiveringen var att servicen vid centralen borde fungera smärtfritt innan fler ansluter sig.

Men kyrkomötet slog alltså fast att alla församlingar och samfälligheter måste ansluta sig senast 1.1.2017.

EUROPA FLYKTINGAR

”Människor kommer hit från en krissituation och deras liv är i kris, med en bakgrund i rädsla, hopplöshet och berättelser som är sorgliga och otroliga. Det är onödigt att tala om kris här, och göra de asylsökande till orsaker till kris.”

Ärkebiskop Kari Mäkinen lyfte i sitt tal till kyrkomötet fram att flyktingkrisen inte finns hos oss, utan i de länder därifrån människor flyr.

TREND JULKLAPPAR

Omtänksamhet slår igenom

Den 24 november presenterar den svenska detaljhandeln Årets julklapp 2015. Enligt det åländska spelbolaget Paf visar oddsen att det inte verkar bli någon produkt som tar hem den åtråvärda utmärkelsen. I stället verkar donationer till goda ändamål bli årets julklapp 2015.

– År 2015 känns som det år då den omtänksamma handlingen slår igenom på allvar, säger **Mattias Lindquist**, kommunikationschef på Paf.

Förra året blev aktivitetsarmbandet årets julklapp.

SUSANNE RINGELL är nyss hemkommen från en resa till London och omtumlad av de olika budskap hon fått gällande den psalm hon skrivit texten till, *Låtta som lekande fiskar*.

– När jag först fick höra att den inte skulle komma med tänkte jag att det var en påminnelse om att jag hör hemma hos Gud men inte i kyrkan. Det var väldigt trevligt att höra att den fick plats i psalmbokstillägget trots allt!

Texten skrev hon i källaren till svärmors hus i Småland.

– Jag brukar arbeta väldigt bra i den källaren. Texten bara kom till mig.

Sången blev en del av oratoriet *Varde ljus*, med texter av Ringell och musik av **Carita Holmström**.

– Deadline för skrivarbetet hade kommit och gått, men i *Låtta som lekande fiskar* kände jag att jag verkligen fick med allt som var viktigt för mig. Så gick Carita Holmström lyckligtvis med på att göra rum för ytterligare en text. Den blev den mest melodiska av dem alla.

FOTO: ARKIVBILD/LINUS LINDHOLM

ÅR 1984 vann **Johanna Almark-Mannila** Ungdomens kyrkodagars temasångtävling. Sången *Rätt till liv* har sjungits på UK sedan dess – och nu kommer den med i psalmbokens tilläggshäfte.

– Det känns bra, liksom att den sjungits genom alla dessa år! säger Almark-Mannila.

Hon har skrivit både musik och text till *Rätt till liv*.

– Och kul var det ju när äldsta sonen i somras sjöng den vid sin konfirmation.

FOTO: JANI LAUKKANEN

– **JAG ÄR** väldigt, väldigt glad att min psalm kommer med i psalmbokstillägget, säger **Henrik Huldén**, vars psalm *Kärlek och himmel* kvalade in i tillägget på slutrakan och röstades in av kyrkomötet.

– Det var en lärorik process att skriva den. Jag fick en förfrågan för två år sedan och accepterade gärna. Grundtanken hade jag snabbt klar för mig, ”störst av allt är kärleken”. Att formulera och tonsätta tog sedan lång tid. Jag ville ju att både tanken och musiken skulle bli så tillgängliga som möjligt. Jag visste inte i vilket sammanhang psalmen skulle användas. När jag sedan fick höra att de som jobbade med psalmbokstillägget hade valt att placera in psalmen i avsnittet om vigsel, förstod jag att jag hade skrivit en bröllopspsalm utan att veta om det.

Kärleken i psalmen uppfattar han som både mänsklig och andlig.

– Psalmsång är en form av allsång, där innebörden delas med medmänniskorna i den situation där psalmen sjungs. Jag ville skriva en psalm som är sångbar och öppen för olika kärlekar. Glädjen och gemenskapen som jag ger uttryck för i psalmen är den samma som jag känner i till exempel den kör jag sjunger i, Amigo Choral.

Att psalmen först petades och sedan röstades in igen tycker Henrik Huldén tyder på att det finns ett större stöd än han trodde för den öppenhet och det kärleksbudskap han ville få fram.

– Det gör mig glad.

FOTO: ARKIVBILD

Nattvardsfrågan utreds igen

NATTVARD. Borgå stift vill ha mer gästfrihet vid det lutherska nattvardsbordet och öppna det också för kristna som kyrkan inte har nattvardsgemenskap med. Men alla samfund vill inte veta av en sådan gästfrihet.

TEXT: SOFIA TORVALDS

Vid biskopsmötet i september väckte Borgå stifts domkapitel frågan om gästfriheten i den evangelisk-lutherska kyrkans nattvardsbord.

Att domkapitlet nu tar upp frågan igen har att göra med att den känns allt mer aktuell. På grund av ökande ekumeniska kontakter, äktenskap mellan personer som hör till olika kyrkor och ökad immigration händer det allt oftare att en präst ställs inför valet att dela ut eller inte dela ut nattvard till någon som tillhör ett annat kyrkosamfund – till exempel en frikyrka eller ortodoxa eller katolska kyrkan. Det händer till exempel att ett par kommer tillsammans upp till nattvardsbordet: den ena är lutheran, den andra ortodox. Hur ska prästen handla i den situationen?

Domkapitlet önskar att kyrkan kunde följa samma principer som inom den anglikanska kyrkofamiljen: alla som är döpta och som i sin egen kyrka har rätt att delta i nattvardsfirandet är välkomna till nattvardsbordet i vår kyrka.

– I praktiken följer vi varje vecka i våra församlingar en praxis som rådande regelverk inte möjliggör – det vill säga delar nattvarden åt representanter för andra kristna samfund, säger biskop **Björn Vikström**.

Lutherska kyrkan har i dag nattvardsgemenskap med kyrkor inom Lutherska världsförbundet, anglikaner och metodister.

Vikström anser att det är ohållbart att präster måste se

VEM FÅR komma till det lutherska nattvardsbordet? Frågan ska igen utredas av biskopsmötet. FOTO: ARKIVBILD

mellan fingrarna för att göra något som borde vara en självklar del av vår kristna tro.

– Vi brukar säga så fromt och fint att vi firar nattvard tillsammans med Kristi världsvida kyrka – men bjuder inte officiellt alla döpta kristna i kyrkbänkarna att dela gemenskapen i nattvarden. Såväl präster som enskilda personer har ofta talar om detta.

År 2006 diskuterade biskoparna samma fråga senast, också den gången på initiativ av Borgå stift.

– Tyvärr ledde det inte till någonting.

Katolsk kritik

I sin beredning till biskopsmötet konstaterar domkapitlet i Borgå att det i princip är bra att först skapa ett nöd-

vändigtsamförstånd samfunden emellan med hjälp av en tålmodig dialog. Men i praktiken är dialogen svår att förverkliga. Till exempel många samfund som verkar bland invandrare saknar såväl en tradition av lärosamtal och ett intresse att föra sådana.

De kyrkor som antas reagera svalast på ett mer öppet nattvardsbord är ortodoxa och katolska kyrkan.

– Det är tråkigt att de kan reagera negativt, men deras nattvardsbord kommer inte att öppnas inom överskådlig tid. Gästfrihet är inte vild ekumenik, utan ett sätt att uttrycka vad det innebär att vara kristen och kyrka i dagens globala och mångkulturella värld, säger Vikström.

Initiativet har diskuterats i en

katolsk Facebook-grupp. Där undrade deltagarna varför lutheraner nödvändigtvis vill bjuda in katoliker när dessa ändå vill och ska tacka nej. Är det någon idé att vara gästfri om gästen upplever sig göra fel om hon eller han tar del av luthersk nattvard?

– Det är självklart fritt att delta. Många som är gifta med en katolik eller ortodox skulle gärna fira nattvard tillsammans. Samma gäller frikyrkliga. Ofta deltar de redan nu, men jag tycker det kunde ske med stöd av tydligt beslut om gästfrihet – samma gästfrihet som i anglikanska kyrkor och våra lutherska systerkyrkor i Norden, säger Vikström.

– Om ortodoxa och katolska kyrkan vill ge andra direktiv åt sina medlemmar är det deras sak.

INITIATIV OM NATTVARD

- **Vår kyrka** har nattvardsgemenskap med andra lutherska kyrkor, anglikaner och metodister.
- **Nu föreslår** Borgå stift att vi går in för samma praxis som t.ex. Svenska kyrkan och den anglikanska kyrkan: nattvardsbordet är öppet också för kristna från andra samfund.
- **Frågan ska** nu utredas av en arbetsgrupp. Den tas upp igen vid vårens biskopsmöte. Ett beslut fattas tidigast hösten 2016.

FLYKTINGAR RELIGION

Byter religion för att få asyl

I Åbo och S:t Karins har församlingarna noterat ett ökat intresse hos flyktingar att konvertera till kristendomen, rapporterar Åbo Underrättelser.

– Visst är det förståeligt, men vi måste vara

ärliga. Vi säger som det är: Om man som flykting konverterar till kristendomen har man för den skull inte större chans att få asyl i Finland, säger samfällighetens diakonichef **Teemu Hälli** till ÅU.

Enligt Hälli kan det hända att flyktingar som inte

får asyl söker fristad i församlingarna.

– Det är svårt att förutse vad som kommer att hända när asylbesluten och avslagen börjar komma. Jag gissar att våra biskopar kommer att dra upp någon linje, säger Teemu Hälli.

ÄKTENSKAPET CITAT

Kyrkomötesdebatt

”Nu är det en gång för alla klart var kyrkan står. Äktenskapet är ett förbund mellan en man och en kvinna och endast ett sådant par kan en präst vigga till äktenskap”, skriver ombud **Stig Kankkonen** på Facebook om kyrkomötets äktenskapsbetänkande.

Ombud **Åsa A Westerlund** delar inte Kankkonens syn på beslutet. Så här skriver hon på Facebook: ”Det tycks förekomma olika uppfattningar om vad kyrkomötet beslöt gällande initiativet om äktenskapslagen. Kyrkomötet har inte tagit ställning till vining, inte heller

behandlat frågan om äktenskapssyn.”

Kyrkomötet beslöt förra veckan att be biskopsmötet göra en redogörelse om kyrkans syn på äktenskapet. Kyrkostyrelsen ska också utreda vilka rättsliga följder den nya äktenskapslagen får för kyrkan.

SOLUPPGÅNG.
VOLONTÄRER
på Kos spanar
efter flykting-
båtar. Turkiska
Bodrum syns
på andra sidan.

Kommer över mörka vatten

FLYKTINGKRIS. Sofia Lindgård åkte till Kos som volontär. – Det var som att stiga rakt ner i alla foton jag sett i tidningarna. Jag bearbetar det fortfarande.

TEXT: **SOFIA TORVALDS** FOTO: **ROBERT MEHLAN**

Tjugoåriga **Sofia Lindgård** från Borgå hade egentligen tänkt åka till Uppsala för att studera antropologi och satsa stort på sin gren, nämligen handboll. Men hon blev skadad och tvingades tänka om. I höst reste hon i stället runt i Europa, och småningom väcktes tanken på att göra volontärbete på någon av de grekiska öar där flyktingkrisen är vardag.

– Det blev Kos av en tillfällighet, eftersom jag befann mig på Rhodos och det inte gick direkta färjor från Rhodos till Lesbos, där läget är allra svårast.

På Kos hittade hon en organisation som grundats av lokalinvånare, hon fick hjälp med att hitta boende, och sedan var det bara att knacka på i det gamla varuhus som utgjorde organisationens huvudkvarter.

– En annan volontär berättade vad jag skulle göra, och så satte jag i gång med att sortera kläder.

I varuhuset fanns en stortavla med listor över alla skift. Där skrev volontärerna in sina namn. Ett skift sorterade kläder, ett tillredde middag och ett delade

ut middagen. Sedan fanns ett hamnskift, som delade ut kläder till dem som var på väg vidare till Aten.

Nattskiftet tog emot de båtar som kom till ön i skydd av mörkret.

– En bil patrullerade längs stränderna, ofta kom flyktingarna gående längs stranden till vår bas. Så delade vi ut torra kläder, filtar och sovsäckar och tält, om möjligt. Men det fanns inte tillräckligt av allt, och aldrig tillräckligt med skor. Bara de som kommer barfota får skor.

Nattskiftet är egentligen indelat i två skift, men under de nio dagar Sofia Lindgård jobbade på Kos gick det ofta så att den som hade det första nattskiftet också skötte det andra – och sedan också morgonskiftet.

– Så man sover inte mycket. Jag sov mellan två och fem timmar per dygn. Jag gick omkring lite som en zombie, och det fungerar ju inte i längden. Men man blir så ivrig, man vill göra så mycket.

De flesta volontärer stannade i en vecka. Under höstlovet, då det fanns turister på Kos, kunde också turister komma och hjälpa till med klädsortering.

– Det hjälpte mycket. Men nu semesterar inte folk där längre. Samtidigt är det fler och fler som vaknar upp och vill hjälpa. Nästan alla som var där samtidigt som jag planerar att åka på nytt.

Hon såg dem drunkna

Sofia Lindgård bearbetar fortfarande allt hon varit med om.

ETT AV många foton volontärerna fick ta med flyktingar som absolut ville ha en foto på sig tillsammans med dem. Sofia Lindgård är den andra från vänster.

– Jag har inte riktigt förstått vad jag varit med om. Jag är sådan som agerar i ett krisläge, medan någon annan kanske börjar gråta. Men det var väldigt tungt. Känslan av hjälplöshet då det inte finns något du kan göra.

Hon berättar om båtarna som alltid kommer om natten, oberoende av om det är storm eller inte. Ofta har de ingen motor och har svårt att klara vågorna. Turkiet syns på andra sidan, men ibland känns vägen hopplöst lång.

– En morgon såg vi tre båtar på väg mot Kos, och såg dem börja sjunka. Vi ringde kustbevakningen, men de var så långsamma. De hann till den första båten innan den sjönk, men innan de hunnit till den andra såg vi att folk från den andra båten redan simmade mot stranden. Det värsta var att stå och vänta.

– Vi såg fyra människor simma från den andra båten, och plötsligt försvann de. Och vi bara stod och tittade på. Min hjärna jobbade på högvarv, jag försökte tänka att jag kanske hinner simma dit, men även om jag skulle klara av att simma så långt får jag inte fyra med mig. Den hjälplösheten, det är en otroligt hemsk känsla.

Hur ser du på flyktingdebatten efter din erfarenhet på Kos?

– När ögonen en gång har öppnats kan man inte sluta dem igen. Ibland vill jag bara skrika: Vet ni inte att jag varit där, det här är på riktigt! Det känns som att jag är på fel ställe, jag borde inte vara här utan där nere och hjälpa.

När hon kom till Kos såg hon på volontärjobbet som ett koncept, ”att hjälpa flyktingar”.

– Men sedan insåg jag ju att jag verkligen möter personer, helt vanliga människor som haft vanliga jobb i sina egna länder. Då de träffade mig tänkte de att de träffar en vän. Många av dem är mina Facebook-vänner nu och jag har följt med deras färd.

Hur har det gått för dem?

– Två har kommit över gränsen mellan Kroatien och Slovenien, andra är fortfarande kvar i Aten. Vissa väntar på sina vänner. Många vill till Tyskland, men det finns också sådana som inte har någon plan alls, och det är hemskt att höra. Själva har jag ju ingen lösning att erbjuda dem.

KYRKPRESSEN NÄSTA VECKA

Poststrejk kan störa utdelning

Postfacket PAU varslar om strejk torsdag och fredag den 19 och 20 november. Då stoppas sannolikt postutdelningen i Helsingfors, tidningsutdelningen i hela Nyland, och arbetet vid flera postenheter och logistikcentraler i huvudstadsregionen.

Ifall strejken blir av störs sannolikt även utdelningen av Kyrkpressen på de berörda områdena. Nästa tidning borde delas ut torsdag den 19 november. Följ med läget och andra nyheter på vår webbsida kyrkpressen.fi. Vi finns också på facebook och twitter. Följ oss där!

Vi söker en
**FÖRSAMLINGS-
FÖRESTÅNDARE**
till Andreaskyrkan
i Helsingfors

Andreaskyrkan söker en församlingsföreståndare för att leda församlingen och dess verksamhet tillsammans med ledningsgruppen. Är du troende och har arbetserfarenhet från näringsliv, organisations- eller församlingsarbete? Har du ledaregenskaper, kan predika och kommunicera? Har du erfarenhet att leda team eller projekt och förmågan att upptäcka styrkor hos dina medarbetare? Då är detta kanske för dig!

Läs mer på www.andreaskyrkan.fi

Tänk på figuren en annan dag

ÄTA TILLSAMMANS.

Cheesecake är bland det godaste jag vet och lyckligtvis finns det varianter som inte är så krångliga att laga.

TEXT: **BIANCA HOLMBERG**

Jag och min bästa vän ses inte så ofta eftersom vi bor långt ifrån varandra, så när vi väl träffas är det fest. Det innebär god mat och goda efterrätter. En helg ville vi baka något extra gott och började leta efter recept i tidningar och på webben. Min kompis kom in på en sida där en bild på en överdådig cheesecake med tre olika sorters choklad tornade upp sig.

– Den här kakan vill jag ha! utbrast hon spontant.

Snålvattnet rann även i mina mungipor och kakan gjorde oss inte besvikna. Snarare frågade vi oss cirka hundra gånger hur det kunde finnas något så gott som

trippelchokladcheesecake på jorden. Och faktum var att den var ännu godare följande dag.

Efter det har jag bakat min egen, lite modifierade variant av den här kakan när jag har velat fira lite extra. Senast bjöd jag på den på jobbet när jag hade lämnat in min pro gradu-avhandling och kunde då konstatera att det fungerade bra att byta ut en del av färskosten mot kvarg, som i det här receptet. Det blir både lite billigare och lite fett-snålare, men när det gäller cheesecake tycker jag i princip att det bara finns en regel som gäller: "Ska det vara så ska det vara." Tänka på figuren kan man göra en annan gång!

TRIPPELCHOKLADCHEESECAKE

- 200 g vit choklad
- 200 g mjölkchoklad
- 200 g mörk choklad
- 500 g färskost
- 250 g kvarg (kan ersättas med samma mängd färskost)
- 3 dl grädde
- 2 gelatinblad
- några msk kokande vatten
- en form med löstagbar botten, cirka 24 cm i diameter

• Blötlägg gelatinbladen i kallt vatten i cirka 5 minuter. Vispa ihop färskosten och kvargen. Tillsätt grädden och vispa tills blandningen är slät och krämig. Lös upp gelatinbladen i några matskedar kokande vatten och låt rinna ner i ostgräddblandningen i en tunn stråle medan du vispar ordentligt.

• Dela upp smeten i tre lika stora delar. Smält den mörka chokladen och

blanda den med en tredjedel av smeten. Bred ut smeten i formen och låt stelna i frysen i en kvart. Upprepa samma procedur med mjölkchokladen och den vita chokladen. Låt kakan stelna i kylskåpet i minst två timmar eller gärna över natten.

• Man kan givetvis välja att göra chokladlagen i vilken ordning man vill, men eftersom lagret med den mörka chokladen blir mer kompakt än de andra lönar det sig att låta det vara underst, annars blir kakan svårare att skära upp.

VÅGA FRÅGA

Sätt ord på känslan

■ MARIA SUND-GREN-LILLQVIST är kognitiv psykoterapeut och svarar på läsarfrågor om familj och relationer.

Hur fostrar man ett barn att ha ett samvete? I vilken ålder kan man vänta sig att ett barn visar ärlig ånger och empati om det till exempel varit elakt mot en kompis? Vi har gjort alla de vanliga sakerna som att försöka visa gott exempel och ömhet hemma och diskutera hur man beter sig mot andra.

MAN TÄNKER att barnet föds med en början till samvete. Naturligtvis kan inte ett litet barn känna varken ett dåligt eller gott samvete, utan det är något som kan utvecklas vartefter barnet blir äldre.

GENOM FÖRÄLDRARNAS exempel och modell kan vi lära våra barn empati. Vi behöver berätta och förklara varför vi blir ledsna eller arga eller glada men utan att skuldbelägga barnen. Alla känslor är acceptabla, men det är inte acceptabelt att kasta sönder leksaker eller att bita någon. Från cirka fem års ålder vaknar barnets känsla av att ha ett samvete.

Vi behöver öva upp barnets empati genom att försöka få barnet att känna hur hon själv känner om någon är dum mot henne. Förklara att hon säkert blir både ledsen och kanske arg om någon är arg mot henne. På samma sätt känner hennes kompis om hon är elak gentemot henne. Det här, att kunna leva sig in i hur andra människor känner och tänker, kallas för mentaliseringsförmåga. Mentaliseringsförmågan har utvecklats under hela barnets uppväxt genom att föräldrarna kunnat verbalisera hur barnet mår. "Du är säkert hungrig nu när du sovit så länge och gråter. Jag ska ge dig mat." Eller när barnet gråter; "jag ska byta blöja på dig så blir det mycket skönare". Naturligtvis behöver föräldrarna även verbalisera barnets positiva upplevelser: "Nu blir nog lillasyster glad när du låter henne låna din bil."

I FEMÅRSÅLDERN börjar barnet få ett mer känsligt samvete. Då är barnet tillräckligt gammalt för att kunna inse att det inte är rätt att ta saker av en kompis eller att förstöra en koja som andra byggt. Förmågan att kunna känna empati brukar väckas ännu tidigare. Det är inte ovanligt att redan två- och treåringar blir väldigt olyckliga om ett annat barn gråter. Många barn vill också trösta den gråtande kompis. Här finns det naturligtvis stora variationer på barnens inkänningsförmåga. Ju bättre föräldrarna och exempelvis dagispersonalen kan bejaka det empatiska förhållningssättet, desto bättre och mer utvecklat blir barnets empatiförmåga. Det goda med empatin är att vi både kan och behöver öva oss att känna med andra människor genom hela livet. Ju mera empati vi kan känna, desto bättre kan vi förstå varandra.

"Från cirka fem års ålder vaknar barnets känsla av att ha ett samvete."

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN CHRISTA MICKELSSON

In i den lilla låda det först låg i

Det hände sig en gång att jag satt på ett vardagsrumsgolv och förde en diskussion kring huruvida det är värt mödan att lägga ett pussel om en bit fattas. Ja, sa

jag. Nej, sa min vän.

Jag tänker på de oräkneliga askar med gamla pussel jag sett på loppisar runt om i landet. Söta katter, österrikiska fjälllandskap och Kalle Anka-motiv av Kaj Stenvall ligger och väntar på att bli sammanfogade av någon vänlig själ. Vem som helst

kan räkna ut att pusslen inte är intakta.

Men vad har ett färdigt pussel som ett ofärdigt inte har? En försvinnande kort tillstånd av tillfredsställelse är ett svar, säkert finns det fler. En del människor limmar upp sina färdiga 1000-bitarspussel på styv

kartong, ramar omsorgsfullt in dem och hänger upp dem på väggen, i fåfänga försök att fånga sin belåtenhet. Men människosläktets samlade erfarenhet vittnar om att den fullkomliga tillfredsställelsen sällan låter sig fångas, den glider oss mellan fingrarna.

Vi strävar efter helhet och enhet men vår erfarenhet av verkligheten är nästan alltid en annan. Att leva är att bygga ett pussel där bitar fattas. Det blir aldrig klart, men vi bygger ändå.

Ja, sa jag till min vän, det är värt att lägga ett pussel trots att en bit fattas. Kan-

ske är det rent av en viktig övning. Sen kan man titta på pusslet och konstatera att visst hade det varit fint med alla bitar, men inte är det illa som det är heller. Avslutningsvis river man pusslet i bitar och slänger in det i den lilla ask det först låg i.

MISSBRUK. Marko Luukkanens pojke Santeri omkom som 18-åring. Trots drogmissbruket levde han ändå ett helt liv, ett liv lika mycket värt som alla andras. – Jag skulle ha dött i hans ställe om jag bara hade kunnat, men vi har inte den makten. Vi är bara människor.

Att förlora ett barn

TEXT: NINA RIUTTA

FOTO: HANNA RAIJAS

(ÖVERSÄTTNING: MAY WIKSTRÖM)

Det borde ju ha varit helt okej. Han hade varit hemma över julen och också hälsat på hos farföräldrarna i trettondagshelgen.

– När vi var hos dem tog vi ett foto på oss alla fem, hela familjen. Också **Santeri** var lugn och på gott humör, berättar hans far **Marko Luukkanen**.

Santeri var drog- och rusmedelsmissbrukare, men han fick vård.

I mars år 2014 dog han.

Fyndet i sportbagen

Santeri var fjorton när föräldrarna hittade sportbagen med flaskan med Sumospirit, öl, tobak, graffitimaterial och cannabis.

– Vi visste ingenting om droger. När de kom in i bilden behövde vi hjälp.

Marko Luukkanen ringde barnskyddet och bad om råd. Familjen slussades till stadens ungdomscentral. Föräldrarna började gå på regelbundna träffar där tillsammans med sonen och de fick ett stödprogram.

Santeri hade använt cannabis första gången ungefär ett halvt år innan föräldrarna hittade hans sportbag. Vid den tiden använde han ännu inte drogen dagligen. Det gick ett år. Missbruket blev en daglig vana, trots att han dagligen fick utomstående hjälp och stöd och trots alla drogtestar.

Hans nya kärlek

– Santeri var förälskad i cannabisen. Den gav honom känsloupplevelser som svepte honom med sig. Vi anade att det drogmissbruk vi såg hos honom bara var en del av en större helhet.

När Santeri deltog i församlingens konfirmandläger blev han förälskad i en flicka på samma läger. De hade en underbar sommar tillsammans, men när skolan började gjorde hon slut. Långt senare bekände Santeri för sin pappa att orsaken till brytningen var att han rökte cannabis varje dag.

– Det blev ett rent helvete. Santeri började i nian och det kom fram att han dessutom hade tagit till starkare droger. Hela hösten syntes han knappt till i skolan alls, förutom vid maten.

Trots det ville Santeri söka in till gymnasiet. Han var smart, tog sig i kragen, höjde sina vitsord och kom

MARKO LUUKKANEN och hans fru gjorde allt de kunde för att rädda sin son ur drogmissbruket.

in. Höstterminen gick bra.

– En tröst i allt är att vår kontakt till Santeri hela tiden fanns kvar. Relationen brast aldrig, fastän det fanns stora risker för att den hade gjort det.

Vännerna tog kontakt

På våren gick Santeri inte längre i skolan. Han verkade deprimerad. Marko Luukkanen hittade en erfaren ungdomsterapeut och -psykiater som skulle hjälpa honom.

– Santeri gick motvilligt till mottagningen, men han kom när jag själv följde med honom.

I början av sommaren tog Santeris vänner kontakt med föräldrarna. De var djupt oroade över Santeris psykiska problem.

– Vi träffade ungdomarna och fick höra att de inte längre kunde få kontakt med Santeri. Han var hög, levde i sin egen värld och gick med hörlurar i öronen. Han hade börjat höra röster och skar sig själv.

– I tre år hade vi jobbat intensivt ihop med de olika instanser som erbjöd stöd och med barnskyddet. Vi insåg att vi inte längre hade makt att göra något och kom överens med barnskyddet om att Santeri skulle omhän-

dertas i brådsnkande ordning.

Santeri hamnade på stadens avdelning för rusvård. Därifrån rymde han många gånger. Han placerades i ett ungdomshem i närheten av Jyväskylä. Vid det här laget var han sjutton och vägrade blankt att ta emot någon som helst psykiatrisk vård.

– Santeri uppfattade tiden i Jyväskylä som ett fängelse, fastän han förstod att det var ofrånkomligt, så som han hade det då.

Upp ... och ner igen

Så fyllde Santeri arten och som uppföljning på vården fick han hyra en etta i Helsingfors.

– Livet var en enda bergochdalbana. Ån en gång såg det ljus ut för honom. Ett nätverk av stöd byggdes upp kring honom, han fick läkarvård på ungdomscentralen. Santeri sa själv att han ville minska på drogerna och fortsätta med de avbrutna gymnasiestudierna.

Varje vecka kom Santeri hem för att äta tillsammans med sina föräldrar och för att jobba med sin mamma i trädgården. Under senhösten blev det allt glesare mellan besöken.

Santeri hade kommit överens om regelbundna träffar med sin pappa

och med inkallade stödpersoner en gång i månaden. I februari dök han upp till samtalen med intorkat blod i ansiktet, klädd i tunna sommarkläder. Det var femton minusgrader utomhus.

– Jag insåg att helvetet hade bra-
kat loss än en gång. Ingen av myn-
digheterna – på plats fanns både lä-
kare och socialarbetare – lyckades
hjälpa honom.

Han borde ha fått sjukhusvård.

Strök honom över håret

Följande träff gick bra. Santeri var
motiverad och berättade att han såg
fram emot stugsäsongen och träd-
gårdsarbetet igen. Två veckor senare
ringde han sin mamma och sin far-
mor, som han hade en nära relation
till. Sedan gick det ett par dagar utan
ett enda livstecken från Santeri. Hans
mamma åkte till Santeris lägenhet och
öppnade dörren med reservnyckel.

– När hon ringde mig mitt på da-
gen förstod jag genast vad som ha-
de hänt. Jag åkte dit genast. Poliser-
na var redan där. Santeri låg på säng-
en fullt påklädd, han såg så lugn och
stilla ut. Jag och min hustru fick sitta
ensamma med honom en timme, vi

strök honom över håret och tog farväl.

Efteråt kom det fram att Santeri ha-
de dött i en symptomfri lunginflamm-
ation, inte av drogförgiftning.

Ingen chans att dölja

Marko Luukkanen berättar att föräld-
rarna till en början ville dölja Santeris
cannabismissbruk. De insåg ändå rätt
snabbt att den enda möjligheten att
klara det hela var att erkänna faktum.

– Vi hade aldrig stått ut om vi ha-
de försökt hålla fasaden uppe. Då ha-
de ångesten tornat upp sig inom fa-
miljen och vi andra hade också bli-
vit sjuka. Lidandet mångdubblas om
det förtigs.

Han säger att det handlade om så
stora frågor att det inte gick att trycka
ner tankarna på dem och tänka att det
hela skulle gå över.

Ett år efter att missbruket uppda-
gades gick Santeris föräldrar med i en
stödgrupp för anhöriga till missbru-
kare. På kvällen, den dag när Sante-
ri hittades död, började Marko Luuk-
kanen skriva sorgedagbok.

– Jag skulle ha dött i hans ställe om
jag bara hade kunnat, men vi har in-
te den makten. Vi är bara människor.

Marko Luukkanen har funderat

mycket på Santeris liv, sitt eget liv
och hela familjens liv.

– Fastän hans liv brast, så var det
ändå ett helt liv. Han levde fullt ut
ända till slutet.

I mötet finns nåd och tröst

Under ett helt år efter Santeris död del-
tog föräldrarna i en sorgegrupp som
drivs av Föreningen för mental hälsa i
Finland. I somras deltog de också i för-
eningen Irti huumeista:s (ung. Fri från
droger) sorgeläger.

– Stödet från någon som varit med
om liknande är en otrolig kraft. Det
finns något oerhört tröstande, nåde-
rikt, i mötet mellan människor som har
varit med om det allra värsta man kan
tänka sig i livet.

I det mötet sätter man tillsammans
ord på ett lidande som är så stort att
orden ändå aldrig någonsin kommer
att räcka till.

Intervjun med Marko Luukkanen har tidigare
ingått i Vanda församlingarnas tidning Vantaan
Lauri.

Resor

10-24.3 Semester- & Solresa till San Agustin

San Agustin är södra Gran Canarias äldsta turistort
med sköna långgrunda stränder, restauranger och
trevlig strandpromenad.

3-9.4 Sparesa till Pärnu

Följ med till förnyade Spa Viiking med nytt bastu- och
badcenter "Viiking Saaga".

14-17.4 Mamma Mia! The Party i Stockholm

Först kom musikalen, sen filmen och nu partyt!

8-10.10 The Phantom of the Opera, Stockholm

Med Peter Jöback i huvudrollen.

frimanresor.fi
Sandövägen 23, 10900 Hangö

Tel Hangö 019 - 248 1004
Tel Ekenäs 019 - 248 1090
info@frimanresor.fi

Välkommen till Folkhälsans förbunds seminarium

Öppna dörrar till närstående- vård och yrkesliv

26.11 2015 kl. 10–16

i Folkhälsans hus på Topeliusgatan 20 i Helsingfors

Livet och livsvillkoren påverkas socialt, emotionellt, ekonomiskt,
fysiskt och praktiskt för alla de kvinnor, män, äldre och yngre personer
som har omsorg om eller vårdar någon närstående är många.

Bland andra Eva Biaudet, Jeanette Björqvist, Kaisa Kauppinen
och Marja Tuomi belyser närståendevården ur olika synvinklar.

Seminarieriktning

personal inom kommunernas social- och hälsovård, församlingar,
organisationer och beslutsfattare. Vi vill särskilt nå också er som vårdar
eller har omsorg om någon närstående, för det handlar om er.

Anmälning på www.folkhalsan.fi/oppnadorrar eller
Luca Maurizi tfn 044 788 3608.

**Seminarier är kostnadsfritt och sista
anmälningsdag 20.11.2015.**

folkhälsan

Finlands Lucia RÖSTA & DELTA

Luciainsamlingen 2015 stöder utsatta barnfamiljer

RÖSTA VIA WEBBEN

www.lucia.fi eller skanna QR-koden →

RÖSTA PER SMS

Skriv meddelandet enligt följande:

Nyckelord Ditt namn
10e lucia x Kalle Karlsson
Din donation, Kandidatens
5, 10 eller 20 € nummer
... och skicka det till numret **17240**.

RÖSTA MED RÖSTSEDEL

JAG RÖSTAR PÅ KANDIDAT NR _____

Mitt namn _____

Min adress _____

Jag bidrar med _____ € (minimi 1 euro/röst)

Jag sänder mitt bidrag via

☐ Aktia FI12 4055 1120 0450 79

☐ Nordea FI64 1562 3000 1093 32

☐ Danske Bank FI74 8000 1870 8920 73

Sänd röstsedeln per post till:

Folkhälsan/Lucia, Topeliusgatan 20, 00250 Helsingfors

Du kan lämna ditt bidrag och din röstsedel i Folkhälsans hus, på
Hufvudstadsbladets kontor i Helsingfors och i Luckorna.

Din röst och ditt bidrag ska vara hos Folkhälsan 25.11.2015 före kl. 24.00.

De uppgifter som lämnats i samband med inbetalning och omröstning behandlas konfiden-
tiellt och förstörs när insamlingen avslutats 31.1.2016. Från sms-bidraget avdras skatter och
operatörsavgifter. Insamlingsstillståndet 2020/2013/4814 har beviljats av Polisstyrelsen.

folkhälsan

HBL

yle

Till Er tjänst

Bärbara datorer

HP 15,6" i5-5200U 549,-
HP 13,3" Quad A8/R5 .. 429,-
HP 15,6" Celeron N 289,-

Massor med övriga småprylar i våra hyllor, skynda FYNDA för säcken!

TAWI
Tegelbruksvägen 5, Närpes.
Tel 06-2241908

Även övriga, -stick Dig in!
www.tawi.fi

Kimito Telefon hjälper dig i alla frågor gällande datorer, telefoner, internet, TV-tjänster osv. ring eller vik in till oss.

02-420742
www.kimitotelefon.fi
Arkadiavägen 11
25700 Kimito

KIMITO TELEFON
KEMIÖN PUHELIN

ARVS- OCH FAMILJEJURIDIK
Bouppteckningar, arvskriften, testamenten m.m.

Aktia Bank Abp
Private Banking
Juridiska tjänster
Helsingfors, tfn 010 247 6313*
Vasa, tfn 010 247 5185*

*Via fast linje 8,35 cent/samtal + 6,00 cent/min, från mobiltelefon 8,35 cent/samtal + 17,17 cent/min.

Aktia

Nytta eller nöje - allt via en kabel!
En fiberanslutning från Dynamo Net är en klok investering vars värde bara växer.

Facebook
TV
Internet
Spel
Video
Telefon

dynamonet
www.dynamonet.fi

Närpesvägen 2 • Tel. 0440-22 42 43
info@dynamonet.fi • www.dynamonet.fi

Ett nät - alla tjänster

EGNAHEMESHUS
Tjockvägen 272
Grundrenoverad 1993, 3 rum, kök, wc/ tvätttrum/bastu. Bostadsytan: 120 m². Maskinhall 100-140m² varmt utrymme, hall + 2 avskilda rum+wc+socialutr. Tomten är 1,5 ha åstrand.
Pris: 143 000€

FRITIDSBOSTAD
Gamla Närpesvägen 258
Grundrenoveras 2005-06, 3 rum, kök, vardagsrum, wc, utebastu. Bostadsytan: 125m². Tomten är 9800m², hyrestomt kan lösas in.
Pris: 132 000€

TOMT
Skolgatan 8
Centrala Kristinestad, mitt emot Ulrika Eleonora kyrka. Detaljplanera området med 730 m² byggrätt i två plan. Det finns färdiga ritningar och markundersökningar har gjorts. Tomten är 1123 m².
Pris: 80 000€

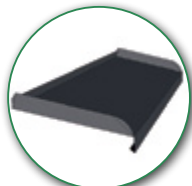
AKTIELÄGENHET
Alesundsgatan 38 7
Renoveringar i bostaden 2009-13. 3 rum, kök, wc/badrum, balkong. Bostadsytan: 75 m².
Pris: 59 000€ (skuldfri ca. 77 500€)

acati
FASTIGHETSFORMEDLING AFF
Skolgatan 2, Kristinestad
040 516 8384, www.acati.fi

Mera info på www.acati.fi och www.jokakoti.fi!

VIKSTRÖM

PREMIUM CLASS
ROOFS & FASADES

Plåtlistor

Skorstenshattar

Fasadplåtar

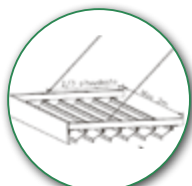
Dubbelfalsade tak & V-Click

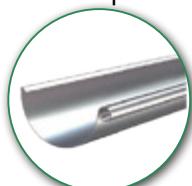
Tiilikainen & Profilplåtar

Stegar & Snöhinder

Solskyddsgaller & Fasadgaller

Rännor & Stuprör

V-piippu

Vi serverar och monterar allt som vi säljer!

Offertförfrågningar /
Frågor /
Beställningar:

✉ vikstroms@vikstroms.fi

☎ 044 724 0910

fax (06) 781 0217

www.vikstroms.fi
Bennäsvägen 175
68600 Jakobstad

fiberhem omakuitu

...ger dig de bästa tv-upplevelserna och det snabbaste internet!

www.fiberhem.fi, ftth@ktab.fi, 019 233 933

INTERNET & KABEL-TV
BETAL-KANALER
DATA-SKYDD
TELEFON-TJÄNST

Dalgatan 7, Karis
Gröndalundsg. 7, Ekenäs
må-fre 11-17

KARIS TELEFON

AVKASTNINGSMÅL:
3,25%
OCH MÅNGA ANDRA
SKÅL ATT BLI
ÄGARKUND.

Just nu är det ett extra bra val att vara ägarkund:
Du kan genast placera i Avkastningsandelen, vars avkastningsmål* är så mycket som 3,25 %. Som ägarkund har du också rätt att påverka din banks verksamhet och du kan dra nytta av värdefulla koncentreringsförmåner. Läs mer om ägarkunder och förmåner på adressen op.fi/formaner

Framgång tillsammans.

Andelsbankerna i Österbotten

*Avkastningsmålet kan ändras varje år och din andelsbank fastställer årligen i efterskott hur räntan betalas och beloppet på räntan. För att få närmare information om Avkastningsandelens egenskaper, risker och villkor för återbetalning, läs den bankspecifika teckningsbroschyren och de övriga bilagorna om Avkastningsandelen. Du får bilagorna från de bankspecifika op.fi-sidorna eller din banks kontor. Avkastningsandelsemissionen upphör i slutet av 2015, men din bank kan avbryta den redan tidigare.

KÄNSLAN
NÄR ALLT
FÄLLER
PÅ PLATS...

REJÄLA FÖRMÅNER
OCH BEKYMMERSFRI
EKONOMI FÖR
KONCENTRERINGS-
KUNDER
op.fi/koncentrera

OP Itä-Uusimaa
Östnyland

Israel till fots

VANDRING. Första gången Malin Karlsson besökte Israel väcktes en längtan att få gräva djupare i jorden och utforska landet också utanför turiststråken. Höstens vandringsresa gav henne nya insikter om både fötter och om livet.

TEXT OCH FOTO: MALIN KARLSSON

I oktober reste hela vår familj ner till Israel för att gå den första etappen på vandringsleden Israel National Trail, en 1 000 kilometer lång vandringsled som slingrar sig genom landet från Libanons gräns i norr till Eilat i söder. Vandringsleden ger såväl invånarna som turister möjlighet att upptäcka naturrikedomar, varierande vegetation, djurliv och historiska platser. Israelerna själva verkar älska sin natur och värna om den. Naturresevatnen är välbesökta speciellt under större högtider och ledigheter. Det har också blivit allt vanligare att ungdomar som avslutat sin militärtjänstgöring gör "Shvil Yisra'el", som Trailen heter på hebreiska. Då vandrar man under 45–60 dagar och sover antingen under bar himmel eller i tält. Vandringsleden går både genom landsbygd och städer. Till stora delar rör man sig i öde trakter och kan njuta av avskildhet och tystnad. Dagsetapperna ligger på mellan 13–23 kilometer.

Annorlunda vandra i värme

Under de senaste åren har vår familj besökt Israel flera gånger. Vi väljer all-

"Här går vi med allt vi behöver för vår överlevnad i våra ryggsäckar och saknar inget."
Malin Karlsson

FAMILJEN KARLSSON har gjort flera vandringar i Israel. I oktober gick de en bit av Israel National Trail.

tid att söka oss ut på vandringslederna, drömmen är att vandra Trailen i sin helhet eller i etapper.

Denna gång hade vi planerat att vandra under sex dagar och övernatta i tält. Med oss hade vi våra två söner, 18 och 15 år gamla, och en kusin till dem.

Att resa i Israel är lätt eftersom avståndet är korta. På bara tre timmar kommer man med buss från Tel Aviv till norra Israel. Att hyra bil är rätt förmånligt.

Vår vandring planerade vi utifrån en utförlig handbok som bland annat beskrev varje dagsetapp och gav förslag på var man kan tälta. Enligt de israeler vi träffade på vägen var det i princip tillåtet att tälta var som helst förutom inne i naturresevatnen.

Vid starten träffade vi några israeliska

ungdomar som skulle göra hela vandringsleden. Dem kunde vi slå följe med i några dagar. De sov för det mesta under bar himmel i sovsäck. Vi avundades deras lätta packning. För trots att vi är vana vandrare och känner vår utrustning väl så var våra ryggsäckar onödigt tunga. Det ledde till att en i sällskapet fick problem med fötterna och vi var tvungna att avbryta vid halva sträckan.

Att vandra i värmen är den största utmaningen för oss nordbor. Att vakna tidigt och påbörja dagen vid soluppgången gör att man slipper några timmar av solgass. Vi bar med oss knappa fyra liter vatten per person och dag. På vissa sträckor fanns det påfyllningsmöjlighet, men man kunde inte alltid lita på att handboken stämde med verkligheten. Det var en ny erfarenhet för oss som vandrat i nordiska fjäll och alltid haft drickbart vatten i bäckarna. Här hanterar man vatten som guld.

Själen vilar i stegen

Att lätta på sin packning hör till det första en vandrare tänker på. Livet på vandringsleden levts i stor enkelhet. Maten är enkel och kläderna tvättas för hand. Det är en viktig metafor att ta med sig i vardagen. Här går vi med allt vi behöver för vår överlevnad i våra ryggsäckar och saknar inget. Hur många extra kilon bär vi med oss i det övriga livet?

Vandring lär oss att leva långsamt och i lugnt tempo. Att förflytta sig från en plats till en annan är aldrig en transportsträcka. Många viktiga saker händer längs vägen. Långa samtal föds. Almanackan är tom, telefoner och datorer tystnar. Den fysiska utmaningen bin-

der oss samman och lär oss att kämpa tillsammans. Ensam är inte stark. Erfarenheter behöver delas och vi lär oss att bära varandras bördor.

Små, obetydliga saker, som att hitta en svalkande bäck att doppa värkande, svullna fötter i, ger obeskrivlig, djup glädje. Sinnet rensas och förnyas så man ser saker i ett nytt ljus. Efter några dygn på vandring har bruset och flimret tystnat och en ny värld börjat öppna sig.

För oss ligger det en stor skatt gömd i Israels historia och framtid, en skatt som på många sätt även är vår. Vi upptäcker och återerövrar den genom att långsamt trampa oss fram genom vägdammet i landet. Vi möter andra vandrare, delar en måltid eller en kopp te i skymningen, då solens hetta dragit sig tillbaka. Genom människomötena, naturen och landskapet ser vi Guds trofasthet vila över det land som Han kallar sitt eget. Det ger oss stor tillförsikt och framtidstro i den tid vi lever i.

VANDRARENS ISRAEL

• **Israel** har ett välutvecklat nätverk av vandringsleder som sträcker sig kors och tvärs genom landet. De upprätthålls av organisationen The Society for Protection of Nature in Israel (SPNI).

• **För den** som är intresserad av Israel National Trail och dagsvandringar finns en utförlig handbok på engelska skriven av Jacob Saar och Yagil Henkin. Boken innehåller också tips om förberedelse och viktig information man behöver i landet.

PRESENTATION

Julväntan

Julfönstret heter en ny jultidning för barn (Fontana Media) som främst riktar sig till barn som församlingarna kommer i kontakt med via sin barnverksamhet. Den lämpar sig för barn i förskolåldern och barn i de lägre lågklasserna.

Den innehåller pyssel, julklappstips, berättelser och en liten dos allmänbildning gällande julfirandet. Det mest innovativa inslaget är spelet "julknuten" där spelarna (små tomtar) reser genom spelplanen, formad som Finlands karta, och bekantar sig med jultraditioner på olika orter. Barnen får till exempel bekanta sig med symbolerna tro, hopp och kärlek i Jakobstad, luciafirandet i Italien, Våra och Helsingfors och utlysandet av julfreden i Åbo. Roligt och bildande!

Esbotidsresa

Esbo hembygdsförening har infört sitt 100-årsjubileum gett ut boken *Esbo – hembygd i förvandling* av **Aapo Roselius**. Boken är fängslande just för att

Esbo hör till de städer som förvandlats med halvbrytande fart de senaste femtio åren. Många gamla Esbobor minns ännu ett Esbo som var mer landsbygd än stad, ett Esbo där man mest talade svenska. I dag är staden Finlands näst största stad.

Visste du att de första svenska nybyggarna slog ner sina bopålar längs Mankån och Gumböleån på 1200-talet och grundade Espåby? Eller att Gräsa gård, Esbos äldsta frälsegård, stod där Olars kyrka står i dag?

Boken berättar också om hembygdsrörelsen i Esbo och krafterna bakom den.

■ SOFIA TORVALDS

En dygd kan också bli en synd

BILDKONST. En grupp unga från Tölö gymnasium ställer ut konstverk i Johanneskyrkans krypta. Var och en har tolkat antingen en dödssynd eller en dygd.

TEXT OCH FOTO: LIISA MENDELIN

I Tölö gymnasiums källare råder mild turbulens veckan före vernissage. Bildkonstlever droppar in i en jämn ström. De slänger av sig väskor och kappar, tar fram sina halvfärdiga konstverk och klämmer fram akrylfärger åt sig på varsin palett. I en anda av rummet hörs musik från en telefon, i andra ändan är det bubbligt babbel som regerar.

Populära synder

Var och en av de tolv eleverna, som går en specialiseringskurs i bildkonst, har tagit sig an antingen en av de sju dödsynderna eller en av de motsvarande sju dygderna. Synderna gick åt först.

– När det blev min tur att välja fanns bara dygder kvar, och dem hade jag aldrig hört något om, säger **Emelie Hallberg**.

Hon valde till slut kyskheter, eftersom hon fick en tydlig vision när hon hörde ordet. På hennes målning syns en svartklädd nunna som sitter böjd framför en ljusblå jungfru Maria. Nedanför nunnan syns händer som sträcker sig mot henne, men de når inte ända upp.

– När man hör kyskheter tänker man lätt på sex, men det kan ju också handla om att på ett psykiskt plan avstå från det man tycker är synd, säger Hallberg.

Okända dygder

De sju dödssynderna, eller grundsynderna, används flitigt i populärkulturen. Det dyker lätt upp många inre bilder när man till exempel hör ordet lust. Det kan bli svårt att sälla bland bilderna. Med dygderna var utmaningen den motsatta. Inga bilder dök upp. Bildkonstläraren **Laila Rebers-Holländer**

ordnade därför så att eleverna fick lära sig mera om en av dygderna med hjälp av filosofen **Marianne Airisniemi**.

– Hon hade förberett sig på att ha en sokratisk dialog om måttfullhet men det visade sig vara för svårt. Eleverna förstod inte vad det betydde.

I stället pratade filosofen om tålmod med eleverna. Just den dygden fick **Johanna Pallas** göra ett konstverk kring.

– Samtalet med filosofen var intressant, men det hjälpte mig inte att komma på den här idén, säger Pallas.

På skivan framför henne står en person helt lugn på högra sidan av bilden. Från vänster kommer ett vitt ansikte med en lång röd tunga mot henne, med långa vita armar som liknar tentakler.

– Jag tänker att tålmod är att behålla sitt lugn fastän alla runt en stressar och jagar upp sig. Det är svårt att inte ryckas med i det.

Människans olika ansikten

Många av synderna har i elevernas händer blivit bilder med starka färger. Ofta är det en mänsklig varelse som avbildas. En illgrön klänning för avund och röd lava som brusar upp kring den som vredgas. **Richard Hägerstrand** har valt en annan ingång till synden girig-

”Tålmod är att behålla sitt lugn fastän alla runt en stressar.”

Johanna Pallas

Tre starka kvinnor utan berättare

TEATER

Tre systrar och en berättelse

Dramatisering: Erik Norberg
Regi: Joakim Groth
I rollerna: Susanne Marins, Lina Ekblad, Tove Qvickström, Tinja Sabel m.fl.

Spelas på Wasa Teater till 27.2.2016

Tre systrar och en berättelse är en metaupplevelse – på Wasa Teaters scen ser vi hur verklighetens skådespelare spelar amatörskådespelare som övar in **Anton Tjechovs Tre systrar**.

Lars Sunds myllrande och berättarglada roman från förra hösten har genomgått en metamorfos. Borta är romanens berättare och hans kråka, bortan är också de all-

ra flesta bihandlingarna. Huvudpersonerna i berättelsen har tjänat på bytet av medium. På teaterscenen får de tydliga konturer mycket tidigare än i romanen där de ofta skimrades av bihandlingarna.

Visst har Lars Sunds romaner också tidigare innehållit starka kvinnor, men *Tre systrar och en berättare* är verkligen kvinnornas pjäs. Inte bara är al-

la huvudroller kvinnor, de är dessutom kvinnor som tar utrymme och träder fram, kvinnor som vill och genomför saker och ting. Männan är hänvisade till biroller.

Berättelsen tar sin början 1948 i ett Jakobstad och ett Finland som sakta håller på att samla ihop sig efter kriget och vill gå vidare och lämna det som hänt bakom sig. Samma framåtanda av speglas också hos pjäsens tre kvinnliga huvudperso-

ner. Maggi vill bli gift och leva ett ordnat familjeliv, men äktenskapet bjuder på utmaningar hon inte alls föreställt sig. Ulla-Maj vill skapa sitt eget liv bortom den dominerande moderns inflytande och Iris vill bli något annat än springflicka på tobaksfabriken. Det är en tid när gränserna luckras upp, när många anar att man inte är dömd att stanna kvar i den position man fötts in i. Bortom ramberättelsen om arbetet med *Tre systrar* och

FROSSERI ÄR en synd, men var går egentligen gränsen mellan att vara matglad och att synda?

IRIS PALLAS och Johanna Pall-las gör sina egna tolkningar av dygdena flit och tålmod.

het. På hans målning sitter kvinnor på rad vid symaskiner.

– De är kvinnorna som syr våra kläder under dåliga förhållanden i Kam-bodja. Man måste tänka lite innan man fattar kopplingen, säger Hägerstrand.

Iris Pallas fick ordet flit på sitt bord. Det är svårt att avgöra om det är en dygd eller en synd.

– Det ska väl vara en dygd, men jag tycker att om man är flitig med en ”sleep when you’re dead”-attityd så kan det bli en synd.

På hennes målning sprider en lila och grön varelse ut sina otaliga armar i hysteriska ställningar. Ovanför varel-sen blinkar en digital klocka.

Eleverna för fram att alla dygder och synder kan ha en positiv och en nega-tiv sida. De är medel för att förstå oli-ka sidor av sig själv.

– De visar vad som är rätt och fel. Men vi kan inte bli av med dem. Till exempel avundsjuka är en del av oss alla, säger **Julia Ulkuniemi**.

Följer kyrkoåret

Det var kantorn **Anna Maria Böcker-man** i Johannes församling som tog in-itiativet till utställningen.

– Temat är aktuellt just nu i slu-tet av kyrkoåret. Det är bra att ung-domarna kan arbeta med något som stöder deras konstnärliga ut-veckling och att vi får något som vi kan använda i församlingsarbetet.

Utställningen pågår till och med 26.11.2015 i Jo-hanneskyrkans krypta i Helsingfors.

Miraklet i gruvan

BOK

Djupt nere i mörkret

Författare: Héctor Tobar
Förlag: Libris 2015

skriver därför händelser-na både un-der och över jordytan.

Boken är trede-lad. Den första de-

På mitt nattduksbord ligger en trave äventyrsböcker jag sett fram emot att få läsa. Men det gör jag inte läng-re. Vilken fiktiv äventyrsbok kan nå samma höjder som den sanna berättelsen om de 33 gruvarbetarna som var instängda i en gruva i Chile under 69 dygn?

När gruvarbetarna i okto-ber 2010 en efter en hissa-des upp ur 700 meters djup levde en hel värld med i räddningsoperationen. Sce-nerna då räddningskaps-el-n i den chilenska flag-gans färger lyfts upp, luck-an öppnas och gruvarbeta-ren omfamnas av sin familj är bilder som etsat sig fast i minnet. Bilden av att berget födde fram männen är in-te helt fel.

Medan de satt instäng-da i gruvan kom män-nen överens om att ge-mensamt dela sin berät-telse om de skulle bli räd-dade. Därför har det också varit ganska sparsamt med uppgifter i offentligheten om vad som hände under jorden, i synnerhet under de första 17 dygnen innan man lyckats etablera kon-takt med dem.

Héctor Tobar, författa-re och journalist som vun-nit Pulitzerpriset, valdes att skriva ner berättelsen. To-bar är från USA men har si-na rötter i Guatemala.

Boken följs av filmen *The 33* som har premiär näs-ta månad. Finländaren **Mik-ko Alanne** är en av filmens manusförfattare.

För boken har Tobar in-tervjuat alla 33 gruvarbe-tarna, en del anhöriga och räddningspersonal. Den be-

len beskriver de 17 dyg-nen innan omvärlden vet att de lever. Det är en tid av hunger men också av sammanhållning och and-ligt sökande. Gruvarbe-tarna söker tröst och hjälp hos Gud under en daglig bönestund. I del två sit-ter de fortfarande fast un-der jord, men de har blivit kändisar vilket förorsakar splittring bland dem. Den tredje delen berättar om svårigheterna att anpassa sig till det dagliga livet ef-ter räddningen.

Faktum att alla 33 över-lede oskadda själva raset ser många som ett teck-en på att Gud finns. Ordet mirakulös räddning nämns redan på bokens omslag. Visst överträffar verk-ligheten ibland det fikti-va. Hade den här berät-telsen varit påhittad hade den knappast varit trovär-dig. Det var ju ingen som omkom eller skadades av fallande stenar medan gruvarbetarna väntade på räddningen.

Om det sedan var Gud eller gruvingenjörernas för-enade kunskap som låg bakom miraklet överlämnar författaren åt läsaren att avgöra. Att Gud gav gruv-arbetarna hopp och tröst under de 69 dygnen under jord är obestridligt.

I min värld finns ing-en bättre läsupplevelse än en välskriven, dramatisk, spännande och gripande bok om verkliga händelser. Den här boken uppfyller de kriterierna.

■ JOHAN SANDBERG

om premiären som ersat-tes av en tragedi pågår he-la tiden huvudpersonernas brottnig: Kan man förändra tillvaron, kan man förändra sitt liv? Eller slår det tillbaka och fångslar en? Om man

IRIS MYLLYMÄKI (Susanne Marins) försöker övertala fadern (Tobias Zilliacus) att låta henne spela teater.

FOTO: FRANK A. UNGER

förändras: Vilket är priset?

Wasa Teater verkar ha någon sorts hembygds-rätt till Lars Sunds berättel-ser. **Patrik Back** ställer i en kolumn i Vasabladet ett par dagar före premiären frå-gan om allt som Sund skri-ver nödvändigtvis mäs-sigt sättas upp på scen. Och visst blir berättelsen stund-tals lite gles utan sitt gedig-na myller av bihandlingar, visst känns slutet ungefär just så nödortfittig hopkom-met som man kan vänta sig

av ett slut på en berättel-se som ännu inte är färdig-skriven – romanen som är förlaga till pjäsen är första delen i en ännu inte färdig-skriven trilogi. Men det som teatern kan, och som Wa-sa Teater lyckas med, är att ge huvudpersonerna en ta-lad röst som övertygar. Där de österbottniska dialek-terna än så länge saknar ett fastslaget skriftspråk har Wasa Teater mutat in de-ras scenspråk. I en pjäs som handlar så här mycket

om att börja om, gå vidare och lämna det gamla bak-om sig kan man skildra just dessa förändringsproces-ser med språkets hjälp. Det är småstadskänslan som förstärks av att skitkus-kens dotter Iris och kon-torschefens dotter Mag-gi talar samma dialekt. Det är Iris som likt *Pygmalions* Eliza hårdtränas av teater-professor Bergbom för att bli av med den jakobstads-dialekt som står i vägen för hennes skådespelarkarri-

är. Ett av de mest välfång-ade exemplen är när Ulla-Maj, som lagt bort dialekten i lärarseminariet, i en käns-lomässigt färgad slutkläm i diskussionen glider från standardsvenskan till käns-lospråket, barndomens di-alect. Ett annat är Iris som bytt namn och identitet och som när hon efter en pre-miär på Svenska Teatern blir ensam med fadern och frå-gar honom ”Va tyckt do? På riktigt?”

■ ERIKA RÖNNGÅRD

KRYSSSET NOVEMBER

VI ÄR ODUG- LIGA ... Luk 17:10	TIDS- ÅLDER	FÄRG RYMLIG	ÄNGEL	NESA	HUVUD STAD I TIBET	ASTAT	SCEPTER	TYCKER	DAGAS	BMA 2015
→				→					↓	KRIGS- FLOTTA
RENETT				FINSKT POJKNAMN VAR LÄBB 1 Mos 25:20			GNUTTA HEAT			
JAFETS FAR 1 Mos 6:10			STAD Jer 31:15			BLOMMA HÄFTIG HET		ANNO SUGGA		
→					KATT STICKA				↓	
FÄGLAR Ps 105:46	RAD- BAND		HÖNS- FÄGEL OFÖR- LIKNE- LIG			HOPPE- TOSSA				
→				MILLI- METER		TVÄTTA		LIE- SKAFT	FLIT ANFALL	
ELOGE	STINKA INDIUM			IRLAND			ÖDES- GUDINNA LATIN VÄRDA Ps 109:6			↓
FRUSET VATTEN		FÖRE VÄRTID KVIGA		VIBRERA	FLERA NIOB					STÄM- NING
FRAM- STÄNDE GÄRNING	→	HYLL- NINGSDOP MÅHLIG RÖDA KORSET	KANSKE	NEGERA HAMMAR- SKJÖLD	ARMAN I KÖPENHAMN SLO			LÄNGT OMKRING AMERI- CIUM		
				OBETYDLIG PERSON VÄNNAD ÖDD		KÖRA OMKRING OCH HUGGA		DÄN ARAFATS GÄNG		
DOSA MED- DELANDE			HÄNGARE LITIUM		HOLMAR	VÄDJO- BANA	SLADD		ROALD DAHL HAR BOK I BIBELN	
		CAMP KOFFEIN I TE		PLAN- LÄGGARE ÄNGSLIG				GÄTTJA UPPVAKT- NING VID HÖV		
SPRÅK Joh 19:20			BEHÅLLARE HEDER		HIMLA- KROPP	ARGON- TURE MATESSON	MAJS- BRÖD			HALS- DUK
→			GENAST DÄRLEFTER SIST I BREV			STRÖM BUSKE	FRID LAW- RENCIUM	GREPP RAD		POP- SPELNING
TUPP	NORSK NATIONAL HELGEDAG						FORMAV CANCER			
TARAN- TELLA			KADAVER		DECI- LITER	GYCKEL MAKARE		OREDIG		

Konstruerat av BRITT-MARI ANDFOLK

OKTOBERKRYSSSETS LÖSNING

Bland de rätta lösningarna belönades följande med ett bokpris som kommer på posten.
Vi gratulerar: **Märta Lönn**, Borgå, **Marina Björklöf**, Ingå och **Sverre Slotte**, Vasa.

VINN
BÖCKER!

SKICKA IN!

Sänd in din krysslösning senast tisdagen den 8 december 2015 till: Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. **Märk kuvertet "Novemberkryssset"**.
De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i kryssset är enligt Bibel 2000.
Lycka till!

Namn & adress:

.....
.....
.....

LÄR- JUNGE Luk 11:14	K	SANDET SÄNGADE BÄCKEN	VÄXT	V	MJUK	SYN- PUNKT	A	8/7	T	FLAX GUANO	R	FURIO	SEL- LASSIE 1	F	STIGER FÄRRA FÄRRA FÄRRA FÄRRA													
→	L	I	T	E	N	→	S	T	U	G	A	L EN SA- DAN IN- FÄRRA KÄRRETTA	H	Ä	V													
POJK- NAMN	E	R	I	K	INUT	LUCKA SÄNG	P	O	R	Ö	S	GE STRUK PÅNAD Est. 3:7	A	G	A													
→	B	O	A	S	FRÄNSI ARTIKU- LATION	I	V	E	R	PROFET MARINUS	D	A	N	I	E	L												
SLÄKTING TILL ELIMEL Rut 2:1	P	K	L	A	S	KLÄDES- PLÅG PINKET FLICKOR	T	U	N	I	K	A	G	E	N	I	L	L	E									
ADEL- STEN Upp 2:20	A	M	E	T	I	S	T	S	O	R	E	L	E	D	S	E	N	R	E	D	-	F	O	R	D			
→	U	S	E	L	T	OFFERT- LIGGÖR	A	S	T	E	L	N	A	G	E	L	E	A	F	O	R	A	R					
DÄLIGT VÄXT	R	A	E	S	I	V	ÄR- KLIVAR	G	R	A	N	N	A	B	O													
→	M	J	Ö	L	K	P	A	K	E	T	LIGGA PÅ BOLKET	LÄG- VÄTEN	E	B	B													
BMA 2015	↓	G	U	B	I	N	G	7/5	B	I	A	N	L	U	S	T	R	U	M	B	L	O	M	M	A	R		
STAD Joh 12:21	B	E	T	O	N	I	M	S	T	A	S	I	L	A	V	O	A	R										
DANK	L	J	U	S	S	O	L	K	A	T	T	M	O	L	T	I	G	I	T									
→	S	A	D	A	N	LÄGGA OM PÅ	GRÄV- VÄRKT KÄRRTIS- KALL PÅ	S	P	A	D	E	ÖVER HUVUD	T	A	K	A	N	D	E	R	K						
SLIK ACKORD	V	E	I	O	N	A	V	R	I	D	Z	R	N	I	S	O	N	E	R	S	I	E	R	S	I	E	R	
KRISTNE SPRÅK	I	R	I	S	K	A	K	R	O	N	S	O	J	A	S	K	O	R	K	A	N	D	E	R	K			
FISK	T	O	K	A	P	I	N	I	R	A	E	N	Z	Y	M	U	R	E	A	S	F	R	I	D	R	O		
→	S	T	Ö	R	R	P	K	R	A	F	T	O	R	K	B	I	S	A	T	S	A	T	L	I	N	S	O	N

UR EVANGELIET

”Dagen och timmen känner ingen, inte ens himlens änglar, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.”

Läs mera i
Matt. 24:36–44

OM HELGEN

Ett liv i beredskap

Uppbrottets söndag är kyrkoårets nästsista söndag. Den handlar om det andliga vakandet och väntan på Kristi återkomst. Vi löper risk att tröttna och bli likgiltiga. Lätt blir vi alltför hemmastadda i denna värld och glömmer bort att vi inte är varaktiga här på jorden.

En kristen människa borde vara redo att lämna detta liv när som helst. Att vaka innebär ändå inte en tärande oro inför framtiden, utan en trygg förlitan på att Gud fullbordar det goda verk som han har påbörjat i oss.

RUNT KNUTEN

”Solo men inte allena.”

Singelgruppens diskussionskväll Tisdag kl. 18 i Johannes församling på Högbergsgatan 10 D.

Pricka in i kalendern:

Församlingsförbundets vårresa till
NORRA ITALIEN 11–18.4.2016

En vårresa i trevligt sällskap och med intressant program! Vi upplever bland annat Cinque Terre och Lago Maggiore. Följ med kommande annonser för mera information. Du kan också göra en intresseanmälan till Kalle Sällström, kalle.sallstrom@forsamlingsforbundet.fi, 050-3562 475.

Teknisk arrangör: Göran Sundqvist Travelpartner

INSIDAN

Ansvarig redaktör:

Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!

Robin Norrback 044 027 0293, robin.norrback@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN BERNICE SUNDKVIST

ILLUSTRATION: MATILDA ISULS

Uppbrottets tid

DET NYFÖDDA barnet häver upp ett skrik. Ett tecken på människolivets första uppbrott. Ett uppbrott från den trygga, livgivande gemenskapen till en främmande värld. I den måste barnet aktivt omhändertas för att överleva och utvecklas. Så fortsätter livet med nya uppbrott, från hemmets lilla värld till dagis och skola. Så småningom är barnet självständigt och lämnar hemmet. Nya uppbrott ska möta oss, från platser och jobb, från människor omkring oss.

En del uppbrott är sådana som bara sker, som att födas. Andra är väl planerade och väntade, som en flyttning kan vara. Några uppbrott är smärtsamma, som att lämna en vän. Livet är fyllt av ständiga uppbrott. Måste det finnas en särskild söndag i kyrkoåret som påminner om uppbrott?

UPPBROTTETS SÖNDAG talar om att hållas vaken inför det sista uppbrottet. Trots att vi genom vår livserfarenhet rimligen vet vad det innebär att ta avsked känns det sista avskedet ändå främmande, och ofta skrämmande. Det kan kännas som att ge sig ut på en resa och inte veta när eller vart färden går. Att vara vaken har enligt söndagens evangelietext betydelse för hurdant uppbrottet blir: ”den ena tas med och den andra lämnas kvar”. Den som är vaken tas med.

Orden ”tas med” låter ana ett positivt mål, något att se fram emot. Det blir ett uppbrott till något, inte bara från. Ser vi inte målet är det lätt att uppslukas av det som finns i vårt synliga rum: att äta och dricka, söka relationer, skaffa oss materiell trygghet och så vidare. Allt detta är gott i sig, men kan bli ett hinder för att hållas vaken.

DET FINNS många bilder för människans yttersta mål. Jag vill föra tanken tillbaka till livets första uppbrott, det nyfödda barnets. Födelsen är i ljuset av kristen tro något mer än en biologisk process, livet är ett skapelsens under. När vi följer en människa vid det sista uppbrottet överlämnar vi henne i Guds omsorg. I psaltarpsalmen för uppbrottets söndag uttrycks det med en bön till Herren: ”Du låter människan bli mull igen, du säger: Bli vad du en gång var!” Vi var skapade till Guds avbild. Vi levde i en god gemenskap. Vi behöver ett vaksamt sinne för att hållas kvar i den gemenskapen genom livet. Vi får instämna med psalmisten: ”Herre, du har varit vår tillflykt från släkte till släkte.”

Bernice Sundkvist är professor i praktisk teologi vid Åbo Akademi.

#bönetwitter

”Gud, du som varit vår tillflykt från släkte till släkte, håll oss vakna med din närvaro.”

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter. Veckans tweet är skriven av Bernice Sundkvist

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Ps. 94:8–15

ANDRA LÄSNINGEN
1 Thess. 5:2–11

EVANGELIUM
Matt. 24:36–44

Uppbrottets söndag. Temat är ”Vaka!”.

PSALMFÖRSLAG

567: 1–5, 571, 141, 142 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

VECKANS PERSON

BERNICE SUNDKVIST skriver betraktelsetexter i Kyrkpressen för de fyra följande söndagarna. Så här beskriver hon sig själv:

”Jag är född i Öja (Karleby) men har bott största delen av mitt liv i Åbo. Sedan år 2007 är jag professor i praktisk teologi vid Åbo Akademi, Fakulteten för humaniora, psykologi och teologi.

Jobbet tar litet för mycket av min tid, men god avkoppling ger långa promenader och en spännande deckare.”

KALENDERN
13–19.11

ÅBOLANDS PROSTERI

■ VÄSTÅBOLAND
Pargas församlingsdistrikt:
Sö 15.11. kl 10: Högmässa i kyrkan, Grönqvist, Lehtonen.
On 18.11. kl 18: Veckomässa i kyrkan, Wikstedt, Lehtonen.
Nagu kapellförsamling:
Sö 15.11. kl 18: Kvällsskyrka med nattvard i församlingshemmet, Granström, Taulio.
Korpo kapellförsamling:
Lö 14.11. kl 18: Helgälskarskyrka i kyrkan, Killström, Granlund.
Houtskär kapellförsamling:
Sö 15.11. kl 11: Gudstjänst i kyrkan, Killström, Granlund.
Iniö kapellförsamling:
Sö 15.11. kl 11: Högmässa i kyrkan, Vuola.

■ ÅBO
to. 12.11: kl. 11 Knattekyrka, Aurelia. Björkgren, Danielsson.
sö. 15.11: kl. 12 Högmässa, Domkyrkan. Björkgren (pred), Bäck (lit), Danielsson. Åbo Damkör (dir. Larissa Krook) medverkar. Barnhörna. Kyrkkaffe.
kl. 16 Mässa, Kustö kyrka. Björkgren, Danielsson. Kyrkkaffe. Om du behöver skjuts till Kustö, kom till S:t Karins kyrkas parkeringsplats kl. 15.30.
må. 16.11: kl. 16 Orgelkonsert för konfirmander och andra intresserade med Birgitta Forsman, Domkyrkan.
ons. 18.11: kl. 12 Frukostklubben, Svenska Klubben (Aurang. 1). Ralf Karlsson ”50 års diskussion i Frukostklubben för herrar”.
kl. 13–15 Café Orchidé, Aurelia. Fredrik Portin ”Gudstjänstpolitik” gäst; Fredrik Portin, teolog och forskare.
kl. 18 Veckomässa, Aurelia. Lidén, Danielsson.

ÅLANDS PROSTERI

■ HAMMARLAND
15.11 Uppbrottets söndag: Högmässa kl 12 Märten Andersson, Kalliope Grammenos
22.11 Domsöndagen: Familjegudstjänst i Catharinagården kl 12 Ingemar Johansson, Kalliope Grammenos. Efter gudstjänsten Scrapbooking (föranmälan) med Katarina Damm. Cocosbollstillverkning för de mindre.

■ JOMALA
15.11: Förbönsmässa i tornkyrkan kl. 18 SÅ. E-H.H. SW.
22.11 kl. 10–10.45: vi övar nya mässhelodier
kl. 11: Högmässa SÅ FE, scouterna
Förnödenheter till hjälpsändningen till Lettland: tas emot ännu på måndag den 16/11 på pastorskansliet
Till julbasaren den 6.12: tas gåvor till försäljning tacksamt emot. Kan lämnas till diakonen eller pastorskansliet

Pensionärernas jullunch: i St. Olofsgården 9.12 kl. 12 alla välkomna. Anmälan till pastorskansliet senast den 3.12

■ MARIEHAMN
14.11 Katolsk mässa: kl. 10 i S:t Mårtens.
15.11 Mässa: i Viston kl. 11 i S:t Görans, M P, A L, Himlaliv, ungdomar. Kyrkkaffe.
19.11 Lunchmässa: kl. 11.30 i S:t Görans, M P, G K.
22.11 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, G S, G K.
Sopplunch: kl. 11 i församlingshemmet. Pris 5€.
Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500

■ SUND-VÄRDÖ
Söndag 15.11 kl. 11.00: Gudstjänst i Vårdö kyrka. Eva Williams, Kent Eriksson. Kollekt: hygienartiklar till Matbanken.
sund-vardoforsamling.fi

NÄRPES PROSTERI

■ KORSNÄS
To 12/11 13.00: Solglimten i Församlingshemmet.
Fre 13/11 19.00: Karasamling i Församlingshemmet. Gäst: Ralf Nylund.
Sö 15/11 11.00: Högmässa i Kyrkan, Cay-Håkan Englund, Benita Lidman. Predikan: Stig-Erik Enkvist.
Sö 15/11 13.30: Andaktsstund i pensionärshemmet Bukettens matsal, Tore Töyrä, Stig-Erik Enkvist.
Sö 15/11 15.00: Andaktsstund i Helenelunds byagård, pred. Tore Töyrä, Stig-Erik Enkvist m.fl.
Må 16/11 13.00: Korsbäck missionskyrka i Byagården.
Må 16/11 15.30: Kvinnor i Bibeln, bibelstudium i Församlingshemmet.
Ti 17/11 13.00: Taklax missionskyrka i Bönehuset.
Ti 17/11 19.00: Träffpunkt i Taklax bönehus.
To 19/11 13.00: Molpe missionskyrka i Bykyrkan.
Sö 22/11 11.00: Gudstjänst i Kyrkan, Guy Kronqvist, Desere Granholm. Vi firar Kyrksöndag för närståendevärdarna. Efteråt kyrkkaffe.
Ti 24/11 13.00: Vänstugan i Församlingshemmet.
On 25/11 13.00: Harrström sjömansmissionsskyrka i Andelsbankens klubblokal.
To 26/11: Auktion i Molpe bykyrka. Handarbeten, bakverk m.m. Säljes till förmån för bykyrkans renovering.

■ KRISTINESTAD
kristinestadssvenskaforsamling.fi
Pärbandet: fr 13.11 kl 19 samling för kvinnor i L:fjärds förs.hem. Tema: Sorgen och glädjen, Majgret Lillsjö. Kl 21 Mässa i kyrksalen.
Gudstjänst: sö 15.11 kl 10 i L:fjärd Lövdahl, Nilsson
Lovsångsmässa: sö 15.11 kl 18 i K:stad, Norrback, S.Kronlöf, Gläd-

jedropparna, lovsångsgruppen. Servering
Pensionärssamling: on 18.11 kl 11.15 i K:stads förs.hem. Johan Eklöf berättar och visar bilder från Australien.
Samkörövning: to 19.11 kl 19 i L:fjärds förs.hem för dam-, mans-, och kyrkokören.
Församlingssöndag: lö 21.11 kl 19 i L:fjärds förs.hem Johan Eklöf berättar och visar bilder från Australien, Gunilla Teir, Nilsson.
Högmässa: sö 22.11 kl 10 i L:fjärd, Lövdahl, Martikainen, kl 18 i Sidedeby Lövdahl, Nilsson
Bibelsamtal: sö 22.11 kl 18 i L:fjärds förs.hem Norrback

■ NÄRPES
www.narpesforsamling.fi
Närpes
Lö 14.11 kl 18: Aftonmusik i S:ta Maria, S.Lindén orgel.
Lö 14.11 kl 18: Lördagssamling i Böle bystuga, Lövdahl, B.Djupsjöbacka, Iskmo sånggrupp.
Sö 15.11 kl 12: Radiogudstjänst Ingvesgård, Lassus, S.Lindén, Laudate.
Sö 15.11 kl 16: Missionssamling för stora och små i Luthergården, Ingrid Jern ”Barnens Afrika”, Olof o Brita Jern. Program för barn o tonåringar.
Må 16.11 kl 13: Stickcafé i Rangsbys kyrka, Wallin.
Sö 22.11 kl 12: Gemensam högmässa, biskop Björn Vikström pred., Ingvesgård lit., Lassus, Sundqvist, S.Lindén, G.Lindén, Wikstedt, körsång av församlingens körer. Efter mässan kyrklunch och allmän visitationsstämma i församlingshemmet.
Övermark
Fr 13.11 kl 13: 70 års kalas i förs.hemmet, Jakobsson, Wikstedt, Bäck.
Sö 15.11 kl 10: Högmässa i bönehuset, Albert Häggblom pred., Jakobsson lit., Wikstedt. Efteråt lunch, kaffe o tårter samt avslutande samling.
On 18.11 kl 17.30: Skriftskola i förs.hemmet.
Fr 20.11 kl 19: Kvällsmöte i kyrkan.
Sö 22.11 kl 12: Gemensam högmässa i Närpes kyrka med kyrklunch efteråt och allmän visitationsstämma i församlingshemmet.
Pörtom
To 12.11 kl 14: 70 års kalas i förs.hemmet, Sundqvist, G.Lindén, Bäck.
Sö 15.11 kl 14: Familjegudstjänst Sundqvist, G.Lindén, dagklubben, miniorer, barnledarna, Legato-elever.
To 19.11 kl 17.30: Varlaggruppen frivilligt planeringsmöte i förs.hemmet, Sundqvist, Bäck.
Lö 21.11 kl 19: Kvällsmöte i kyrkan.
Sö 22.11 kl 12: Gemensam högmässa i Närpes kyrka med kyrklunch efteråt och allmän visitationsstämma i församlingshemmet.
Sö 22.11 kl 18: Förbön och lovsång i kyrkan, Jonas Björkstrand, Ingvesgård, G.Lindén, Bäck, Lovsångsgrupp.

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 13.11 Eva Kleman, Helsingfors (re-
pris från 7.10.2014) **Lö** 14.11 8.53 Famil-
jeandakt. Catarina Olin berättar om
kyrkmössen, del 9/10 **Må** 16.11 Victoria
Grönlund, Vasa (repris från 8.7.2014) **Ti**
17.11 Sebastian Djupsjöbacka, Helsing-
fors (repris från 2009) **Ons** 18.11 Aktu-
ellt. Mikael Lindfelt, Åbo **To** 19.11 Marith
Leppäkari-Lindberg, Kustö. **VEGA**

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 13.11 Psaltarens poesi. Uppläsa-
re: Mårten Lindblom (repris från 2003)
Lö 14.11 17.58 Ett ord inför helgen, När-
pes kyrka. **Sö** 15.11 Anni Maria Laa-
to, Åbo **Må** 16.11 Hans Växby, Vanda **Ti**
17.11 Ortodox aftonbön. Aleksej Sjö-
berg, Tammerfors **Ons** 18.11 Henrik Ny-
malm, Borgå (repris från 30.10.2013) **To**
19.11 Bibelstudium över Uppenbarelse-
boken med Stig-Olof Fernström. **VEGA**

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 15.11 Gudstjänst med Närpes för-
samling. Predikant: Peter Lassus. Li-
turg: Tom Ingvesgård. Organist, kan-
tor och körledare: Sam Lindén. Kör:
Laudate-kören. Textläsare: Ulla
Holmberg. **VEGA**

HIMLALIV

Lämna ingen ensam

Varannan dag begär en åldring i
Finland självmord. Ensamhet går
i arv precis som fattigdom. **Li-
sa Melin** från Helsingfors Mission
uppmäntar oss att se nöden på
gatan. Hon arbetar med att skaffa
pengar för att motverka åldringars
ensamhet.
Yle Fem må 16.11 kl. 18.30,
repris sö 22.11 kl. 14.45.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Fr kl 20: Ungdomskväll.
Lö kl. 9.30: Kvinnofrukost i
församlingshemmet. Gäst: Ker-
stin Haldin-Rönn. Anmälan till
Linda 0509110424 eller Heddy
0504420994. Frukostens pris 5 €
Lö kl 10: Skriftskola.
Sö kl 14: Högmässa, Anders Värn-
ström (pred.), Englund (lit.), Erica
Nygård (kantor). Tema: ”Vaka!”
Må kl 10: Familjeklubben.
Ti kl 13: Missionssyfoeningen.
On kl 18: Kyrkokören övar.
**Församlingspastor Cay-Håkan
Englund har semester 18-24.11.**
**Vikarie är kyrkoherde Mats
Björklund.**

KORSHOLM

Högmässa: sö kl 10 i kyrkan, Berg
och Nordqvist-Källström, predi-
kant Peter Thylin.
Missionssyfoeningen: möte må
kl 13 i Smedsby fg.
Pensionärssamling: må kl 13 vid
Jungso.
**Diakonin och ekonomikontoret
stängt ti 17.11 pga kurs.**

KVEVLAX

Karakaffe: to kl 9.15 i ds.
Tonarscafé: lö kl 19 i ds.
Skriftskola: sö kl 15-19 i fh och
kyrkan.
Människa kom fram mässa: sö kl
18, Lundström, Lindblom, Andrén.
Matutdelning: må kl 10 i ds.
Kansliet stängt: on 18.11.
Andakt på Funisgården: to 19.11 kl
13.30, Lundström.
Kvällsmässa: sö 22.11 kl 18, Lund-
ström, Andrén.

MALAX

Frälsarkransgudstjänst: to 12.11 kl
19 i KH. Servering. Brunell.
Gospelmässa: med kören Ichtys
sö 15.11 kl 19 i kyrkan. Kollekt.
OBS! Ingen gudstjänst kl 10.
Karacafé: må 16.11 kl 10 i Sock-
enstugan. Arr. Äldrerådet och
Folkhälsan
Gudstjänst: sö 22.11 kl 10 i kyrkan.
Norrbäck, Erica Nygård.
Adventskonsert: med Ensemblen
Röster ti 24.11 kl 19 i kyrkan. Pro-
gramblad.

PETALAX

Fredagssamling: fr 13.11 kl. 13 i
församlingshemmet. Björklund,
Brunell, Norrgård. Kontakten
medverkar. Gäst: Iris Bäck-
Sjövist. Taxi.
Skriftskola: lö 14.11 kl. 10 i präst-
gården.
Högmässa: sö 15.11 kl. 11. Björk-
lund, Nygård. Predikant: Anders
Värnström.
Konsert med Odd Fellow-kören:
ti 17.11 kl. 19 i kyrkan.

REPLIT

Minns du sången: Björkö kyrka to
12.11 kl. 19 Kjell Samuelson. Fritt
inträde – kollekt.
Skördefestgudstjänst: sö kl. 10 i
Replot kyrka. Replot Martha, Ka-
ski, Wargh.
Replot Martha skördefestlunch:
i försh. sö kl. 11-14 till förmån för
hjälpbehövande både när och
fjärran. Kåldolmar och rulltårts-
bakelse. Pris: vuxna 10 €, barn
under 12 år 6 € och barn under 3
år gratis.
**Ekumenisk bön för
skärgården:** må 16.11 kl. 18 i Replot
försh.
Mathörna: i Björkögården ons
18.11 kl. 13. Gäst: Kerstin Haldin-

Rönn. Anmäl för maten senast må
16.11 till Lähdesmäki eller Nyst-
rand. Mat 10 €/pers
Projektkören: övar inför Första
advent och de vackraste julsång-
erna torsdagarna 19.11, 26.11, 3.12
och 10.12 kl.19:00 i Församlings-
hemmet. Välkommen!

SOLF

Gudstjänst: sö kl. 10, Audas-
Willman, Wargh.
Söndagsskola: sö kl. 10
Pensionärssamling: on kl. 13. ”Ta
hand om Dig! Hälsa och välbef-
innande på äldre dagar”, Anna
Forsman.
Kvinnofrukost: lö 21.11 kl. 9-11.
”Hemma i Afrika? Om att leva i
två kulturer”, Ann-Katrin Store,
avd.sköterska och missionär.
Anm. senast 18.11 till pastorskans-
liet tel. 06-3440 026 eller solfs.
forsamling@evl.fi.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN
Bön o lovsång lö 14.11 kl 18:
Barnprogram o barnpassn.
Kvällste.
Kommenterad ökenmässa sö kl
13: Forslund, Särs, Andersson,
Trefaldighetskyrkans kör, öken-
mässoteamet. Kyrkkaffe.
**Tvåspråkig minnesstund för
självordsoffer sö kl 16 vid Lots-
statyn:** Efteråt andakt i Kryptan,
Hänninen. Servering.
Morgonbön to 19.11 kl 9: Hänni-
nen, Andersson.
**Missionslunch lö 21.11 kl 11.30-
13.30:** i stora förs.salen, Skolhusg.
28. Andakt kl. 11.30 Martin Sand-
berg. Lotteri, försäljning, mis-
sionsinfo.
Högmässa sö 22.11 kl 13: Sandin,
Mikael Heikius, Lottakören.
Morgonbön to 26.11 kl 9: Store,
Andersson.
BRÄNDÖ KYRKA
Sunday Service 15.11 at 1 pm:
Nord, Monica Heikius.
Sunday Service 22.11 at 1 pm:
David Oliver.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Bytesloppis lö 14.11 kl 10-15: Hela
o rena kläder o saker mottages
t.o.m 13.11. Info Annina Herranen
tfn 044 4808 362. Försäljning av
väfflor, kaffe, te, saft.
Stilla mässa sö 15.11 kl 18: Siv
Jern.
Gudstjänst sö 22.11 kl 10: Nord,
Mikael Heikius.
Dans i Heligt rum: sö 22.11 kl 19,
Jern.
SUNDOM KYRKA
Familjemässa sö 15.11 kl 10: Lind-
blom, Monica Heikius, deltagare
fr. Små o Stora, dagklubbssle-
darna. Kyrkkaffe.
Ungdomsmässa sö 22.11 kl 18:
Lindblom, Monica Heikius. Efteråt
litteraturkväll. Tema: Lars Huldén.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

Fr 13.11 kl 13.30 : Andakt i Es-
selunden, Cederberg.
-kl 14.15: Andakt i Essehemmet,
Cederberg.
-kl 19: Ungdomssamling i Fyren,
Björkman.
Lö 14.11 kl 11-13: Försäljning av
älgköttssoppa och hambakt bröd
för missionen, församlingshem-
met. Ta eget kÄrl med!
Sö 15.11 kl 10: Gudstjänst i kyrkan,
Jan-Erik Sandström, Ravall, lov-
sångsgruppen. Textläsare: Gunilla
Eriksson, dörrvärdar: konfirmand-
grupp 2.

-kl 14: Sammankomst i Punsar
bönehus.
-kl 15: Pedersöre kyrkosångskrets
konsert i kyrkan. Kollekt.
-kl 18: Bibelsits i Ytteresse bö-
nehus.
Må 16.11 kl 14: Symöte i försam-
lingshemmet, Fyren. Cederberg.
On 18.11 kl 12: Lunch för daglediga
i församlingshemmet, gäst Hanna
Enell från Hoppets Stjärna. Anmä-
lan senast 13.11 till 040 3100458.
-kl 19.30: Sånggruppen övar i
Achreniussalen.

JAKOBSTAD

Fr: Församlingskansliet är stängt.
Sö 12: Högmässa i kyrkan,
Åstrand, Turpeinen, Frantz.
15: Sammankomst i Skutnäs bö-
nehus, Sture Vargh.
16: Tvåspråkig sammankomst i
Vestanlidgården, Toivo Kallioko-
ski, Juha Paananen. Arr.: Rauhan
Yhdistys r.f.
17 Fokus: i FC. Bibelstudium
”Obadja och Joel”, Krokfors.
Barnfokus.
To 18: SLEF:s missionsafton i FC,
Marianne och Jan-Erik Sandström.
19: Stickcafé i Bonäs prästgård.
Församlingen har ny hemsida
www.jakobstadssvenskaforssam-
ling.fi

KRONOBY

Sportdax: fr 13.11 kl 17.30 i idr.h.
Påskdramaövning: fr 13.11 kl 19.30
(ungd) i fh.
**Förbundet Kyrkans Ungdoms
höstmöte 14-15.11:**
Samling: lö 14.11 kl 19.00 i fh, Leon
Jansson, Eric Voelz, sång- och
musikprogram. Sing in från kl
18.30
Jatkot: kl 21.30 i fh för ungd. Voelz
Mikael Heikius, Lottakören.
Högmässa: sö 15.11 kl 10.00, pred.
Leon Jansson, lit. Ventin, Ellfolk-
Lasén, KU:s blåsorkester, Ingmar
Byskata.
Missionslunch: i fh.
Höstmötesförhandlingar: 12.30
i fh.
Bibelsits: to 19.11 kl 17.30 i spis-
rummet
Projektkör: to 19.11 kl 19.00 i fh
Missionsförsäljning: lö 21.11 kl
10.00-13.00 i fh. Lunch kl 11.00-
13.00. Talkodag fr 20.11.
Korsdrag: lö 21.11 kl 19.00. Leif-
Erik Holmqvist ”Tankar kring ti-
degärdsböner” Taizésånger, Malin
Storbjörk
Gudstjänst: sö 22.11 kl 10.00,
Ventin, Ellfolk-Lasén
Missionssamling: sö 22.11 kl 14.00
Söderby bönehus, Lisen och
Bernhard Söderbacka, sångpro-
gram
Församlingslunch: sö 29.11 kl
12.00. Anm senast 23.11 till Chris-
tina Omars 0505377760

LARSMO

Sö 15.11 kl. 10 Gudstjänst: Lassila,
Wiklund. Kyrkvård: Missionsdi-
rektionen.

NEDERVETIL

Andakt: fr 13.11 kl. 13 i pensionärs-
hemmet.
4 G kväll: fr 13.11 kl. 18.30 i fh,
Matti Aspvik.
Skriftskola: lö 14.11 kl. 9-12, start
i kyrkan.
Finsk mässa: sö kl. 15.11 kl. 10 i
fh, Store, Smedjebacka och lov-
sångsgruppen, kyrkkaffe.
Vittnesbördskväll: sö 15.11 kl. 18
i fh, Marketta Widjeskog, Nina
Plogman, Jenny Pulkkinen m.fl.
Symöte: on 18.11 kl. 13. i fh.

NYKARLEBY

To 12.11 kl 17 Sorgens landskap:
Nykarleby fh, öppen träff för hös-
tens sorgegrupp. Info: Sandvik.
Skild sorgegrupp för den som
förlorat barn startar 26.11.
**Lö 14.11 kl 19 Vålgörenhetskon-
sert:** Nykarleby kyrka, lokala
körer, Jepokryddorna, Rolf Wal-
lendahl, Ellinor Haglund m.fl. Kol-
lekt för flyktingarbetet.
Domsöndagsserie 20-22.11:
Fre kl 19 Möte: Jeppo fh, Pasi Pal-
mu, B-M & G-H Andtfolk, Östman
Lö kl 19 Möte: Pensala bönehus,
Palmu, Vörr strängband, Lillas
Sö kl 10 Högmässa: Nykarleby
kyrka, Åke Lillas, Edman, Sirius
Singers
-kl 11.30 Kyrklunch: Nykarleby fh
-kl 12.30 Avslutningsmöte: fh,
Jimmy Österbacka, Jeppokvartet-
ten, Edman
NYKARLEBY
Sö 15.11 kl 10 Högmässa: Sandvik,
Ringwall
**Må 16.11 kl 13.30 Socklot mis-
sionskrets:** bönehuset
-kl 18 Missionsauktion, Kenya: fh,
Börje Sandberg
-kl 19.30 Forsby missionskrets:
byagården
**To 19.11 kl 13 Samtalsgrupp för
män:** fh
-kl 13.30 Besökstjänsten: Ha-
galund
Lö 21.11 kl 17 Taco- o filmkväll: fh
-kl 19 Möte: Kovjoki bönehus,
Yngve Svenfelt, Roger Pettersson
Sö 22.11 kl 10 Högmässa: se ovan
MUNSALA
Sö 15.11 kl 10 Högmässa: Sunds-
tén, projektkören. Efteråt 75-års-
fest i fh.
-kl 18.30 Lovsång o förbön: fh,
Gideoniterna medverkar, bl.a. Mi-
kael Sandås o Kent Lundqvist.
Lö 21.11 kl 19 Konsert: kyrkan,
Sonja Bishop, Erik Nygård, An-
dreas Slotte, Robert Slotte
Sö 22.11 kl 18 Kvällsmässa: Öst-
man
JEPPÖ
Sö 15.11 kl 10 Högmässa: Edman,
Lönqvist, sång Linda Andtbacka
Ti 17.11 kl 18.30 Naisryhmä: fh,
Östman
To 19.11 kl 13 Missionssymöte:
bönehuset.
Sö 22.11 kl 10 Gudstjänst: Östman
Info: www.nykarlebyforsamling.fi

PEDERSÖRE

Gudstjänster i kyrkan:
– Sö 15.11 kl. 10 Högmässa med
nattvard, Forsbykören, lit. Erik-
son, pred. Häggblom, Sandstedt-
Granvik, textläsare Ulla Storbjörk,
dörrvärdar Bennäs
– Sö 22.11 kl.10 Manskören, Hägg-
blom, D. Häggblom, textläsare
Kerstin Grev, dörrvärdar Edsevö
nya
Andakter i Pedersheim:
– Fr 13.11 kl. 14 Eklund, Sandstedt-
Granvik
– Fr 20.11 kl. 14 Häggblom, D.
Häggblom
Forsbykören: Fr 13.11 kl. 19 övar i
bykyrkan
För ungdomar:
– Fr 13.11 kl. 20 Ungdomskväll i
Kyrkhemmet i Bennäs
– Fr 20.11 kl. 20 Ung mässa i
kyrkan, Erikson, Lassila, efteråt
kyrkkaffe i Kyrkhemmet i Bennäs
Sångkväll: Lö 14.11 kl. 19 med Lina
Forsblom i Forsby bykyrka, Lars-
Erik Björkstrand, servering
Pensionärssamling: On 18.11 kl. 12
i Kyrkostrands församlingshem,
Mia Anderssén-Löf, mat och ef-
termiddagskaffe 12 €
Domsöndagsmöten i Källby bö-

nehus: Lö 21.11 kl. 19 och Sö 22.11
kl. 14
KUS offerkväll: Lö 21.11 kl. 19 i
Kyrkostrands församlingshem,
Vi upptäcker Isarel till fots med
Malin och Ronny Karlsson, sång
Yvonne Löf och Åsa Hästbacka-
Barkar
Familjeträffen: Sö 22.11 kl. 14 i
Kyrkhemmet i Bennäs
Basar: Sö 22.11 kl. 14 i Lövä bö-
nehus
Kyrkokonsert: Sö 22.11 kl. 19 med
Sibeliustema i kyrkan, Pedersö-
renejdens sång- och musikför-
bund, andakt
**Sammankomster i Flynnängens
bönehus:**
– Sö 15.11 kl. 15 Kristian Gäddnäs
– Sö 22.11 kl. 15 Torvald Hjulfors
Symöten:
– Må 16.11 kl. 13 i Forsby bykyrka,
Eklund, kl. 13.30 i Kyrkhemmet i
Bennäs, Hilka Nygård,
– Ti 17.11 kl. 13 i Källby bönehus,
Eklund, kl. 13 i Lövä bönehus, kl.
13.30 Sundby-Karby i Sundby
byahem, kl. 13.30 i Hedbo senior-
boende, Emet

PURMO

Sö 15.11 kl 10: Gudstjänst i kyrkan,
Ralf Salo, Portin, Johansson.
-kl 14: Högmässa i Ävist bykyrka,
Ralf Salo, Portin, Johansson.
Ti 17.11 kl 13.30: Kenyamissions-
grupp hos Kerstin Lasén.
To 19.11 kl 14: Andakt i Sisbacka
pensionärshem, Kung, Johansson.
Lö 21.11 kl 15 ”Rituals II”: Pärt
– Golijov. Konsert i kyrkan. Arr.
RUSK kammarmusik. Program-
blad 10 €.
-kl 19: Sång- och musikkväll i
Kyrkhemmet, Sven-Erik Syrén.
Bokförsäljning.
Sö 22.11 kl 14: Drängstugans
30-årsjubileum i Kyrkhemmet.
Festtal: läkare Fanny Lirfeldt.
Övriga medverkande: Håkan
Mattjus, Bengt Forsblom, Yvonne
och Bo-Erik Granlund m.fl.
Tärtbuffé, lotteri, bokrelease av
drängstugans 30-årshistorik.

TERJÄRV

Aftonmusik i kyrkan: Kyrkokören
85 år, lö 14.11 kl 19. Kyrkokören;
Roy Pettersen, sång; Leni Gran-
holm, orgel; Lisen Borgmästars,
piano; Hans Häggblom, andakt.
Finsk högmässa sö 15.11: kl 12
Pasi Hujanen, S. Smedjebacka
och Mariat.
Kvällsgudstjänst sö 15.11: kl 19,
A. Store, kantorn, Småbönders
spelmanslag.
Karasamling må 16.11: kl 19,
förs.h. Jan-Erik Nygård medv.
Kvinnobanken: samlas on 18.11 kl
14 i Prästgårdens källare.
**Finsk- bibel och samtalsgrupp
on 18.11:** kl 18 hos Sinikka och Jan
Edsvik, O. Äivo medv.

REGION 2

DOMPROSTERIET

BORGÅ
LÖRDAG 14.11 KL.16: KNATTEKYRKA i
kapellet på Lundagatan 5, Wilén, Sö-
derström
SÖNDAG 15.11 KL. 10: MÄSSA i Emsalö
kapell, Eisentraut-Söderström, Hele-
nelund
KL. 12: HÖGMÄSSA i DOMKYRKAN
Smeds, Puska, Tollander, lägerdelta-
gare, Ove Blomqvists gudstjänstgrupp,
barnansvarig Anne-Maj Westerlund.
Kollekt: De utvecklingsstördas väl r.f.
KL. 18: KVÄLLSMÄSSA i SIBBO KYRKA
med Östra Nylands kyrkosångskrets.
Liturg Helene Liljeström, organist Mauriz
Brunell, dirigent Eric-Olof Söderström
LÖ 21.11 KL. 18: BRAHE DJÄKNAR &
FLORAKÖREN, dir. Ulf Långbacka. Fritt
inträde, programblad 10 € till förmån för
Kyrkans Utlandshjälp flyktingarbete
SÖ 22.11 KL. 10: MÄSSA i Emsalö kapell,
Eisentraut-Söderström, Helenelund
KL. 12: HÖGMÄSSA i DOMKYRKAN,
Eisentraut-Söderström, Smeds, Hele-
nelund, Marcus Henricson gudstjänst-
grupp, barnansvarig Sörveig Finnbäck
KL. 15 FEST FÖR LÖ-ÅRINGAR: i för-
samlingshemmet Fontell
KL.18 KVÄLLSMÄSSA: i KAPPELET på
Lundagatan 5, Lindberg, Evening Mess
FRE 27.11 KL. 18.30: DE VACKRASTE
JULSÄNGERNA i S:t Olofs, Eisentraut-
Söderström, Helenelund

LAPPTÄSK

sö 15.11 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Stina
Lindgård, Antti Jokinen
on 18.11 kl. 9.30: Vuxen-Barn i fh, Elin
Lindroos
on 18.11 kl. 13.15: Barnklängen i fh, Mia
Mårtensson-Antas
to 19.11 kl. 18.30: Tjejgruppen i fh, Elin
Lindroos
sö 22.11 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Anita
Widell, Mia Aitokari
on 25.11 kl. 9.30: Vuxen-Barn i fh, Elin
Lindroos
on 25.11 kl. 13.15: Barnklängen i fh, Mia
Mårtensson-Antas

LILJENDAL

to 5.11 kl. 9.30: Öppet Café i Annagår-
den, Rea Holmberg, Ritta Buddas
lö 7.11 kl. 10.30-12.30: Nappklubben i
Mariagården, Gina Nyholm, Emma Adahl
sö 8.11 kl. 12: Högmässa i kapellet, Stina
Lindgård och Mia Aitokari
ti 10.11 kl. 10-12: Vuxen-barn i Marigår-
den, Gina Nyholm
on 11.11 kl. 14: Födelsedagsfest i Maria-
gården för dem som fyllt eller fyller 75,
80 och 85 under 2015. Stina Lindgård,
Riitta Buddas, Susann Nyholm o. Mia
Aitokari

LOVISA

Högmässa: sö 15.11 kl 10 i kyrkan, af
Hällström, Leif-Göte Björklund, Jokinen.
Efteråt vinterskriftskolans lektion i för-
samlingssgården
Minnesstund för dem som tagit sitt liv:
sö 15.11 kl 18 i kyrkan
Bisagruppen: må 16.11 kl 18 i Vesper-
hemmet, Upp 13-15
Morgonkaffe: to 19.11 kl 9 i Tikva
På kommande:
Ungdomsmässa: fre 20.11 kl 18 i Valkom
kyrka

PERNÄ

Högmässa: sö 15.11 kl. 10.00 i kyrkan,
Minna Silfvergrén, Marcus Kallikoski.
Tvåspråkig söndagsskola: sö 15.11 kl.
13.00 i Isnäs, Solbacka, Katarina Forsell.

SIBBO

Sibbo kyrka Sö kl 18: Mässa med Kyr-
kosångskretsens körer i Östra Nyland,
dirigent: Eric-Olof Söderström. Helene
Liljeström. Observera tiden, ingen
mässa kl 12!
Sjueuroslunch: On kl 12. Församl.hem.
Andakt: Ann-Lis Bliström.
Bibelstudier i Norra Paipis: On kl 18.
Norra Paipis bykyrka. Stefan Djupsjö-
backa.
Diakonisyfoeningens auktion: To 19.11
kl 19. Församl.hem. Andakt: Liljeström.
**FORGET-ME-NOT Vålgörenhetsgala till
förmån för Nepal 21.11 kl 18:** Biljetter
kan köpas i förväg från Pastorsexpedi-
tionen, Nickby bibliotek och Söderkulla
bibliotek för 25 €.
Anmälan till Julresan: Istället för sjueu-
roslunch den 2.12 utfärd till Helsingfors;
Sealife, Tempelpplatsens kyrka, jullunch,

Uspenskijkatedralen, och Kvinnornas julmässa. Anmälningar tas emot av Kristina Holm 044 566 3650 (vardagar 13 – 15) senast 18.11. Kostnad: 50 €. Bussrutten publiceras i Kyrkpressen 26.11. **www.sibbosvenskaforsamling.fi**

HELSENGFORS PROSTERI

JOHANNES

Mer information på Johannes hem-sida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Fr 13.11

kl. 10–11.30: Knaterrytmik i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivån. För barn över 1 år. Wiklund.

kl. 12.15–13.30: Veckolunch i Högbergsgården, Högbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.

Sö 15.11

kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Heikel-Nyberg, Henricson. Kyrkkaffe. **kl. 12:** Högmässa i Johanneskyrkan. Busck-Nielsen, Terho, Enlund, Man-skören Manifestum. Kyrkkaffe (i Johannesalen).

kl. 18: Musik i Johannes. Cellokonsert med ungdomar.

Må 16.11

kl. 10–11.30: Babyrytmik i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivån. För barn under 1 år. Wiklund.

kl. 12–13: Diakonilunch i S: t Jacob. 3€. Salenius.

kl. 17.45: Samtalsgruppen ”Bibel, tro och tvivel”, Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivån. Kisa Korkman.

Ti 17.11

kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Sabine Nieminen.

kl. 13: Träffpunkt. Högbergsgatan 10 E. Johan Westerlund: Reseberättelse från Afrika.

kl. 18: Andakt i Seniorhuset på Drumsö. Repo-Rostedt.

kl. 18: Singelgruppens diskussionskväll. Monica Heikel-Nyberg: ”Solo men inte allena”. Högbergsgatan 10 D. Mer information Bo Ekman, bo.ekman@evl.fi. **kl. 20:** Completorium i Johanneskyrkan. Heikel-Nyberg.

On 18.11

kl. 14–15.30: Diakoniträffen i S:t Jacob. Benita Ahlnäs ” Zacharias Topellius i våra hjärtan”

kl. 18: Veckomässa i Gamla kyrkan. Busck-Nielsen, Enlund.

Fr 20.11

kl. 10–11.30: Knaterrytmik i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivån. För barn över 1 år. Wiklund.

kl. 12.15–13.30: Veckolunch i Högbergsgården, Högbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.

Lö 21.11

kl. 15: Singelgruppen går på teater. Anton Tjechovs ”Körsbärsträdgården”. Helsingin Työväenopisto, Helsingegatan 26. Vi träffas i aulan 14.30. Föreställningen är på finska, fritt inträde.

Sö 22.11

kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Lindström, Rolf Löfman. Kyrkkaffe. **kl. 12:** Körmässa i Johanneskyrkan. Trond Kverno: Missa in sono tubae. Busck-Nielsen, Lindström, Almqvist, Henricson. S:t Jacobskören, Tomas vokalensemble, Sibbo vokalensemble och en brasskvintett. Kyrkkaffe.

kl. 15: Gudstjänst i Folkhälsans seniorhus. Lindström, Almqvist.

Må 23.11

kl. 10–11.30: Babyrytmik i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivån. För barn under 1 år. Wiklund.

kl. 11–12: Cellverksamhet ”Guds närvaro i vår samvaro” i S:t Jacob. Gertrud Strandén.

Ti 24.11

kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Pekka Suikkanen.

kl. 17: Årligt om tro i Johanneskyrkans krypta. Lindström.

kl. 18: Ljussmässa i Johanneskyrkan. Terho, Almqvist.

On 25.11

kl. 14–15.30: Diakoniträffen i S:t Jacobs församlingssal. Salenius.

kl. 14–15.30: Sjötorpet, Högbergsgatan 10 E, 2 vån. Öllberg

kl. 16–18.30: Family Fun i S:t Jacob. Lapalainen.

kl. 18: Veckomässa i Gamla kyrkan. Busck-Nielsen, Almqvist.

To 26.11

kl. 19: Regnbågscafé. Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivå. Tomas Ray. **Middagsbön i Johanneskyrkan vardagar kl. 12.**

MATTEUS

www.matteus.fi

MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3 **Fr. 13.11 kl. 19–21:** samling för män (2 vån). Cecilia Forsén och Carita Riitakorpi: Diakonins möjligheter i en föränderlig värld. Diskussionskväll.

Lö 14.11 kl. 10–11.30: Matteus.SALT (2 vån) Matteus.SALT är ett nytt forum för dig som längtar efter mera och vill ha djupare insikt i den kristna tron. Det är ett lättillgängligt och fritt tillfälle med utrymme för frågor och diskussion. Dagens tema: lovsång. Tillsammans med Daniela Strömsholm funderar vi vad lovsång är och varför vi sjunger lovsånger. Vi sjunger också några lovsånger. Matteus.SALT är inte bara prat, utan även mat. Varje samling börjar med en utsökt brunch för 5€. Välkommen med! **Sö 15.11 kl. 12:** högmässa, Hallvar, Heikki Alavesa. Söndagsskola. Kyrkkaffe. **Ti 17.11 kl. 11:** knattekyrka med Helena, Daniela och Catarina. Vi sjunger glada rörelsesånger och får röra på oss. Lek-sakskollekt. Kyrkkaffe, saft och pirog. **Ti 17.11 kl. 18–20.30:** kyrkokören övar i Matteussalen, Mimi Sundroos. **On 18.11 kl. 8.30–9:** morgonmässa,

Hallvar.

On 18.11 kl. 18: MU–mässa, Matteus Ungdom –mässa, Rönneberg. En kort mässa med bönevandring, kyrkfika efteråt.

On 18.11 kl. 18–19: Roströsten (2 vån), Sundroos.

To 19.11 kl. 13–14.30: Torsdagsträffen, Hallvar. Kaffeservering, serveringsavgift 3 euro.

To 19.11 kl. 18–21: Rosa Bandet café (2 vån). Gruppen Kvinnor mitt i livet ordnar också i år en kväll till förmån för Rosa band– insamlingen! Vi bjuder både på soppa och kaffe och kakor! Dessutom blir det Rosa band– lotteri, försäljning av handstickade sockor och trevlig gemenskap! Hjärtligt välkommen att sticka dig in eller stanna hela kvällen!

DEGERÖ KYRKA Rävundsvägen 13 **Sö 15.11 kl. 10:** högmässa, Rönneberg, Heikki Alavesa. Kyrkkaffe.

ÖPPET HUS I MATTEUSKYRKAN LÖ 21.11: Välkommen att delta. Avsikten är att erbjuda någonting för alla. Pro-

grammet uppdateras regelbundet och framgår på www.matteus.fi i kalendern.

Plock ur programmet: kl. 10–15 advents-pyssel för barn och vuxna, kl. 12.30–14 kaffe på plattan, kl. 12.30–14 sopplunch för 2 euro, stickcafé hela dagen och möjlighet att byta barnkläder (0–12 år), kl. 13–14 andlig pop igår, kl. 14–15.30 helig dans och kl. 16–17.30 kom och sjung gospel. Dagen avslutas kl. 18 med kvällsmässa och kvällste.

SENIORÖST ADVENTSFEST

On 25.11 kl. 14–16: i Matteuskyrkan

Musikprogram, allsång, pausgymnastik, servering och info–torg. Fritt inträde, ingen förhandsanmälan. Välkommen! Arr. SeniorRöst–nätverket i samband med Helsingfors kulturcentral.

SENIORÖST ADVENTSFEST

On 25.11 kl. 14–16: i Matteuskyrkan

Musikprogram, allsång, pausgymnastik, servering och info–torg. Fritt inträde, ingen förhandsanmälan. Välkommen! Arr. SeniorRöst–nätverket i samband med Helsingfors kulturcentral.

PETRUS

www.petrusforsamling.net

Fr 13.11:

kl. 10 Musiklek: i Haga, Vesperv. 12 A. Musiklek för 0–4 åringar med förälder. Vi bjuder på kaffe, saft och smörgås. Ledare Sussi Isaksson.

Sö 15.11:

kl. 10 Högmässa: i Munksnäs kyrka, Tegelst. 6. Norkko, Ahlberg.

kl. 10 Högmässa: i Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12. Sandell, Martina Brunell.

kl. 16.30 Puls-gudstjänst: i Södra Haga kyrka, Vesperv. 12. Barnkyrka.

kl. 18 Bibelstudium: i Malmis kyrka, Kommunalt. 1. 2 Mosebok 16. Sandell.

Ti 17.11:

kl. 10 Babyrytmik: på Haga prästgårds.

2. En musiklekstund för alla bebisar mellan 0–1 med förälder. Efter sångst-

unden kan man fortsätta umgås på café Torpet. Ledare Liisa Ahlberg.

kl. 10 Musiklek: i Malmis kyrka, Kom-

munalv. 1. Musiklek för 0–4 åringar med förälder. Vi bjuder på kaffe, saft och smörgås. Ledare Sussi Isaksson.

kl. 13 Dagscafé: i Mänsas kyrka, Skogsbäcksv. 15. Kaffe, dopp, andakt, program och servering. Bingolotteri.

Bodil Sandell.

kl. 17.15 Petrus barnkör: i Munkshöjdens församlingsshem, Raumov. 3. Alla barn från 5 år uppåt varmt välkomna! Ledare Liisa Ahlberg.

kl. 19 Förbön och tack: i Munkshöjdens kyrka, Raumov. 3. Allan Franzén, Las-

sus, Ahlberg. Barnpassning ordnas.

On 18.11:

kl. 10 Lilla söndagsskolan: på Torpet, Köpingsv. 48. Söndagsskola för de allra, allra minsta med förälder. Bibelberät-

telse ”Gud skapade världen”, sånger. Ledare Sussi Isaksson och Tommy Mikkonen.

kl. 14 Boklycka: med SeniorVäst i Munksnäs servicecentral, Bredviksv. 30. Anna Lena Bengelsdorff, Bengt Las-

sus m.fl.

kl. 14.30 Petrus barnkör: i Hagasalen, Vesperv. 12 A. Alla barn från 5 år uppåt varmt välkomna! Ledare Liisa Ahlberg.

kl. 18 Munksnäs gudstjänstgrupp: på Torpet, Köpingsv. 48. Ledare Camilla Norkko.

To 19.11:

kl. 9.45 Musiklek: i Munkshöjdens för-

samlingshem, Raumov. 3. Musiklek för 0–4 åringar med förälder. Vi bjuder på kaffe, saft och smörgås. Ledare Sussi Isaksson.

kl. 10 Öppet hus och diakoni: på Torpet, Köpingsv. 48. Kl. 10–14 utdelning av do-

nerat bröd, möjlighet till enskilt samtal och bön. Välkommen! Ledare diako-

nissan Nina Nybergh.

Traditionell jullunch: 1.12 kl. 13 i Hagasa-

len, Vesperv. 12. De vackraste julsång-

erna och andakt. Pris: 10 €. Anmälan senast fredag 27.11 till kansliet: 09 2340 7100.

HELSINGFORS PROSTERI

DEPRESSIONSSKOLA för unga: Bygg en egen ”verktygsback” för att förebygga och lindra depressioner. Träffar på Tredje linjen torsdagar kl. 16–18 19.11, 26.11 och 3.12.2015. Info K Jansson-Saarela 09–23402540 och C Riita-korpi 09–23407328 (e–post förnamn. efternamn(at)evl.fi). Arr. Centr. för gemens.förs.arbete.

TRÄFFAR för funktionshindrade och intresserade: på Tredje linjen 22,

4 vån (Silvennoinen) 17.11, kl 13–15

”Paradiset” och 8.12 kl 13–15 Bibliska personer. Kaffe/te, andakt. Ansvariga: U Gripenberg, K Jansson-Saarela.

Tomasmässa: firas som adventsmässa

tisdag 1.12. kl.18 i Johanneskyrkan. Temat är ”Din konung kommer i ödmjukhet.”

Möjlighet till bikt kl.17.30.

Församlingarnas samtalstjänst: dejour-

erar på tfn 01019–0072 (från utlandet

+358 1019 0072) varje kväll kl.20–24. En

webbaserad hjälptjänst finns på adres-

slen <http://evl.fi/natjour>

Användaren behöver inte uppge namn,

e–postadress eller andra uppgifter som

kan leda till identifiering utan väljer själv

en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd!

KAMPENS KAPELL:

är öppet vardagar 8–20 och veckoslut

samt helgdagar 10–18.

Mer info: [www.helsingforsforsam-](http://www.helsingforsforsamlingar.fi)

[lingar.fi](http://www.helsingforsforsamlingar.fi)

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

Högmässor sö 15.11. Uppbrottets söndag

Esbo domkyrka kl. 12.15: Ahlbeck, Bengts. Kyrkkaffe i Sockenstugan.

Hagalunds kyrka kl. 12: Kanckos, Malmgren. Kyrkkaffe.

Köklax kapell kl. 16: lovsångsmässa. Ertman, Kronlund, lovsångsteamet.

Söndagsskola. Servering.

Söndagssamling med dikt och musik:

Kalajärvi kapell sö 15.11 kl. 15, Jäntti.

Heidi Åberg-Yliavaara, violin & piano.

Servering.

Such sweet sorrow: Esbo domkyrka

lö 14.11 kl. 18. Musik för sång och luta

av John Dowland och Robert Johnson.

Patrik Smulter, luta, Karita Jungar, sång.

Fritt intr.

Ljuskonsert med Musikinstitutet

Kungsvägens blåsorkestrar och ensem-

bler: Esbo domkyrka sö 15.11 kl. 18.

Renässans med raka rör: Esbo domkyr-

ka on 18.11 kl. 19. Desprez, Willaert, Las-

sus, Victoria, Croce, Bassano, Gabrieli,

Monteverdi, Scheidt. MGRENsemble.

Nina Kronlund, sång & blockflöjt, Raivo

Tarum, trumpet & sinka, Jaakko Saari-

nen, sinka & tenor cornet, Jan Takolan-

der, saqueboute, Helene von Martens,

trombon, Tomas Holmström, dragbasun,

Markus Malmgren, orgel & regal. Chorus

pro capella, Sibelius-Akademien. Fritt

inträde. Kollekt till Kyrkans Utlandshjälp

flyktigarbete.

Högmässor sö 22.11. Domsöndagen:

Esbo domkyrka kl. 12.15: von Martens,

Bengts, Wikman. Närståendevärdarnas

kyrkhelg. Kyrkkaffe i Sockenstugan.

Veckomässa: Södrick kapell on 25.11 kl.

13. von Martens, Kronlund. Kyrkkaffe.

Infotillfälle för frivilliga som vill jobba

med asylsökande: Kyrktian, Kyrkogatan

10, mötesrum A307, ti 17.11 kl.16–18.

Pia Rinne från Finska Missionsällskapet

berättar om hur man bemöter asylsökande.

Mer info: Sini Sundqvist, 040 531 1048,

sini.sundqvist@evl.fi

Bönekvarten och samtal om kristen

andlighet: Olars kyrka, svenska sidan, ti

24.11. Bönekvart kl. 18.30–19, Rönneberg.

Välkommen att stilla dig i kravlös bön till

Gud. Samtal om kristen andlighet kl. 19–20.

Öppen mottagning: Kyrktian, Kyrkog. 10,

varje må och to kl. 10–12.

Lördagskaffe för vuxna med funktions-

nedsättning: Karabacka kapell 21.11 kl.

15–16.30, Heikkinen.

GRANKULLA

To 12.11 kl. 10–11 Lovsång och bön: i övre

brasrummet.

Kl. 18.30 Bibelkväll: i Sebastos, Carola

Tonberg-Skogström.

Lö 14.11 lö.19 MYSIS–kväll för unga

vuxna: i Sebastos.

Sö 15.11 kl.12 Högmässa: Ulrik Sandell,

Barbro Smeds, Catherine Granlund.

Vi firar pensionärerans kyrkosöndag

tillsammans med Grankulla svenska

pensionärer. GSP–Klang sjunger. Kyrk-

kaffe i övre salen.

Kl 10 Singelföräldracaféträff: i Sebastos,

Ann–Sofi Bäckström.

Må 16.11 kl. 17–20 Lekkväll för ungdo-

mar: i Klubb97, Marlen Talus–Puzesh.

Ti 17.11 kl. 9.30 Familjelystan: i Sebas-

tos, Yvonne Fransman, Barbro Smeds.

Kl. 9.30– 11 Diakonimottagning: och

brödutdelning.

Kl. 13 Pensionärskören: i nedre salen,

Barbro Smeds.

Kl. 13.30 Tisdagsträffen: i övre salen.

May Wikström, chefredaktör för Kyrk-

pressen och vd för Fontana Media.

Kl. 15 Tvåspråkig mentalvårdsgrupp: i

Sebastos.

POJO FURAHA

Tre rätters med musik

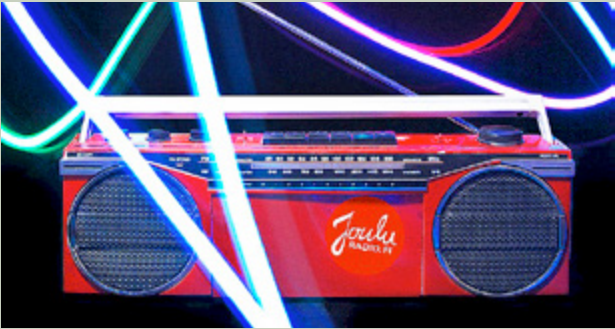
Lördagen den 21 november klockan 18 blir det Middagsmys till Furahatoner i Pojo församlingshem. Furahakören, Finska Missionssällskapets svenskspråkiga ungdoms- och familjekör, besöker församlingen.

I anslutning till körens framträdande serveras tre rätters middag. Biljettpris 25 euro. Biljetter säljs av församlingens medarbetare och via pastorskansliet. Biljetter fås till och med 15.11.

JULMUSIK FEST

Julrave på Tavastia

Radiokanalen Julradion, som spelar enbart julmusik under december månad, ordnar nu för första gången ett ”julrave” på klubben Tavastia i Helsingfors den 18 december. HeavyWeight DJ’s,

LCMDF DJ set, Shine 2009 DJ set, DJ Borzin och Julradions egen DJ stå för musiken.

Biljetter fås från Tiketti. Tidigare under kvällen spelar den finska popartisten Chisu. Den som varit och lyssnat på konserten kan stanna kvar på festen till samma biljettpris.

MARKNAD

UTHYRES

Uthyses ljus 3 rum, kök och balkong på Brändö i Hfors, 69 m2. Hyra: 1200 e/mån. Tel: 040-5033028.

Uthyses 1.1.2016, 56m2 i Åbo, Kaskisgatan 12, 2 rum, kök, balkong, gott skick. Hyra 640€/mån (vatten och bilplats ingår). Ring 0500927312

Visste du att...

du kan lämna in din hyresannons via webben?

När du lämnar in via webben sparar du också serviceavgiften på 5 euro.

www.kyrkpressen.fi

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, foto-grafera och berätta om vad som händer i DIN församling!

Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN FÖRSAMLING

LEDIGA TJÄNSTER

VILL DU BLI VÅR NYA DIAKONIARBETARE?

Vår diakon Sussi söker andra utmaningar. Vill du bli hennes efterträdare?

Lovisa svenska församling är en liten men strålande församling. Vi har trevliga församlingsbor och medarbetare med ett diakonalt medvetande. Diakoniarbetet har en god grund som det är lätt att bygga vidare på, både lokalt och regionalt.

Församlingsrådet lediganslår diakonitjänsten. Vi erbjuder lön enligt kravgrupp 502 (grundlön 2 273,75€/mån). Vi förväntar oss samarbetsförmåga och en kristen grundsyn. Till behörighetskraven hör diakonexamen, konfirmation och medlemskap i Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, samt som språkkrav utmärkta kunskaper i svenska och nöjaktiga i finska i tal och skrift.

Vi hoppas att du kan tillträda tjänsten den 1 mars 2016.

Ansökningarna kan skickas till Församlingsrådet i Lovisa svenska församling, PB 73, 07901 Lovisa. De bör vara oss tillhanda **senast den 7 december 2015 kl. 15:00**. Vi planerar att intervjua de sökande under december månad.

Kyrkoherde Karl af Hällström svarar på förfrågningar på 044 722 9219 eller karl.afhallstrom@evl.fi.

KUNGÖRELSE

KYRKAN I ESBO
Esbo kyrkliga samfällighet

KUNGÖRELSE

Nedan nämnda familjegravar på Esbo kyrkliga samfällighets begravningsplatser har inte blivit iståndsatta trots uttrycklig uppmaning av gemensamma kyrkorådet. Denna uppmaning att iståndsätta graven har delgetts gravrättsinnehavaren med ett brev eller med en kungörelse i tidningarna 30.10.2014 och med ett på vederbörande gravar utsatt meddelande. Direktören för fastighetssektorn i Esbo kyrkliga samfällighet har i enlighet med gemensamma kyrkorådets delegeringsbeslut 7.10.2015 beslutat förklara gravrätten till nedan nämnda gravar förverkad och att gravarna återgår i Esbo kyrkliga samfällighets besittning.

PÅ KAPELLETS BEGRAVNINGSPLATS
G.104 G.130 H.156 M.27

PÅ KYRKANS BEGRAVNINGSPLATS
A.12 A.61 F.172 E.18 I.62 W.76
W.106 X.108 Z.61 Z.126 Å.35 Ä.100
Ä.110

Samtidigt meddelar direktören för fastighetssektorn, att gravvårdar eller andra konstruktioner och lösa föremål på graven övergår med stöd av begravningslagen 14 § till församlingen utan vederlag, ifall innehavaren av gravrätten inte har avlägsnat dem inom sex månader från att gravrätten har upphört. Innan gravvården avlägsnas skall gravrättsinnehavaren ta kontakt med Esbo kyrkliga samfällighets gravkontor för att försäkra sig om att det inte har fattats beslut om att gravvården skall bevaras, i vilket fall den inte får avlägsnas.

Rättelseyrkan riktad till gemensamma kyrkorådet får lämnas in av den som beslutet gäller eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet. Rättelseyrkandet skall framställas inom 14 dagar och adresseras till gemensamma kyrkorådet, PB 200, 02771 Esbo. Ett fullständigt protokollsutdrag, som behövs för rättelseyrkandet, fås i Esbo kyrkliga samfällighets ämbetsverk tfn 09 80 501.

Ärendet har delgetts idag också med en på vederbörande gravar utsatt kungörelse.

I Esbo 12.11.2015

KUNGÖRELSE

KYRKAN I ESBO
Esbo kyrkliga samfällighet

KUNGÖRELSE

Skötseln av nedan nämnda familjegravar på Esbo kyrkliga samfällighets begravningsplatser har försumats väsentligen. Direktören för fastighetssektorn i Esbo kyrkliga samfällighet har i enlighet med gemensamma kyrkorådets delegeringsbeslut beslutat med stöd av 17 kap. 5 § kyrkolagen ålägga gravrättsinnehavaren av varje nedan nämnda grav att iståndsätta graven inom ett år räknat från nedan nämnda datum. Gör han inte det, kan gravrätten förklaras förverkad.

För att uppfylla skötselplikten räcker det med att man ombesörjer den allmänna skötseln av graven (= skötseln av gräsmattan eller grusytan på graven samt vid behov en uträtning av minnesmärket och eventuella kantstenar). Genom att enbart hämta blommor till graven, vilket är frivilligt, uppfyller man inte förpliktelserna gällande gravskötsel.

Instruktioner gällande iståndsättningen och skötseln av graven ges på begäran av arbetsledaren på begravningsplatserna, parkträdgårdsmästaren. Dessa är i regel anträffbara på begravningsplatserna vardagar kl. 7.30–14.30 frånsett lördagar samt per tfn 09 80 501, säkrast mellan kl. 13.00 och 14.00.

Esbo kyrkliga samfällighets gravskötsel fond åtar sig skötsel av gravar. Ytterligare information ges på gravkontoret tfn 09 8050 2200. Gravkontoret är öppet vardagar kl. 9.00-15.00.

Ärendet har delgivits i dag också med en på vederbörande gravar utsatt kungörelse.

PÅ KAPELLETS BEGRAVNINGSPLATS
B.39 C.22 C.96 C.204 C.278 E.119
G.148 H.124 I.43 I.44 I.99 I.104
I.135 L.4 M.145-146 O.73 P.215
D1.63

PÅ KYRKANS BEGRAVNINGSPLATS
D.116 D.148 D.159 D.267 E.164 F.140
G.103 G.135 G.259 I.43 I.58 T.84
U.144 U.171 V.65 V.85 W.58 X.91
X.173 Z.77 Å.234

Rättelseyrkan riktad till gemensamma kyrkorådet får lämnas in av den som beslutet gäller eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet. Besvärstiden är 14 dagar och adresseras gemensamma kyrkorådet, PB 200, 02771 Esbo. Ett fullständigt utdrag ur gemensamma kyrkorådets beslut i denna fråga utfärdas av Esbo kyrkliga samfällighets ämbetsverk, tfn 09 80 501.

I Esbo 12.11.2015

I sorgens ögonblick, står vi till Er tjänst

BEGRAVNINGSTJÄNST

Kalmari

Torgvägen 1, 02400 Kyrklätt
tel: 010 2194550 eller Bodil Kalmari 050 4084460
info@hautauspalvelukalmari.fi www.hautauspalvelukalmari.fi

Gravstenar av erkänd kvalitet från Kaavin Kivi.

Ordens begravningsbyrå sedan 1951
Nykarleby Begravningsbyrå

Stefan Lindgård | Topeliusplanaden 23 | Tel. 722 0369 eller 0400-913 090 | www.begravningsbyra.fi | Auktoriserad av Finlands Begravningsbyråers Förbund

KING TOURS

Kom med på oförglömlig Pilgrims- och Bibelstudieresa till Israel 11-20 April 2016 med biskop emeritus Erik Vikström.

Vi besöker Ceasarea vid havet, Haifa, Nasaret, Kafarnaum, Jerusalem och många andra ställen. I priset 1510€ ingår: halvpension, del i dubbelrum, inträden, transporter och svenskspråkig guide. Titta på fler resor såsom Georgien, Jordanien, osv. Dem kan du läsa om på www.kingtours.fi eller ring 0400 438854 (Stina Lindgård).

INKAST FREDRIK PORTIN

Tyranni och klimatförändring

NÄR GUD såg människans ondska lät han det regna i fyrtio dagar och fyrtio nätter så att allt det onda sköljdes bort i en enda stor flod. De enda som besparades var Noa och hans familj. Gud bad dem bygga en stor ark för dem själva och alla varelser. Floden kom och arken flöt över jorden och Gud lovade att aldrig mer orsaka en sådan förintelse.

Noas ättlingar skulle däremot med tiden sluta lita på Guds löfte. I stället för en nådig Gud började de se Gud som en tyrann som godtyckligt utplånade det Han skapat. För att människan inte skulle behöva leva i rädsla för denna tyrann var det därför angeläget att göra Honom obetydlig – människan ville störta Gud från makten och själv ansvara för jordens öde. Människan frigjorde sig därför från Gud och formade därefter världen efter sina egna preferenser.

FRÅN ATT HA varit Guds skapelse blev jorden människans lekplats som skulle utnyttjas för att öka den personliga tillfredsställelsen. Människan blev en konsument av allt det goda jorden har att erbjuda och hon kan inte få nog av det. Hon är ständigt på jakt efter det nya och eftersom hon aldrig blir mätt tar hon obehindrat för sig, oberoende av vilken skada jorden tar i processen. Konsumenten har däremot ingen aning om att denna ”frihet” i slutändan skapar en flod till – en som kommer att dränka stora delar av världen.

MÄNNISKANS KONSUMTION av framförallt energi, kött och mjölkprodukter har krävt allt större utsläpp av växthusgaserna som koldioxid och metan. Detta har varmt upp jorden, vilket i sin tur medför att stora ismassor smälter. Ismassor som kommer att få världens hav att stiga med flera meter. Människans flod kommer!

Men trots att floden sakta kryper in över land är det svårt att se någon känsla av kris hos konsumenten. Noas ättlingar har nämligen lyckats bygga en ark av likgiltighet. En ark som hjälper dem att undvika den smärtsamma insikten om att deras dominans över jorden orsakat klimatförändringen. Innanför arken behöver man inte befatta sig med världen utanför. Man behöver inte se haven stiga och man behöver inte heller se de fattiga – alla dem som inte lyckats bli konsumenter – som ropar ut sin rädsla för att drunkna. Innanför sin ark kan de i stället tryggt fortsätta konsumera utan att behöva ta ansvar för följderna för sin konsumtion.

DENNA NYA ark hjälper sålunda Noas ättlingar att undvika insikten om att den tyranni de försökte flygna blivit deras egen. En tyranni som orsakar en flod. En tyranni som gör att man undviker att omvärdera den konsumtion som orsakat klimatförändringen. En tyranni byggd på likgiltighet.

Vill du vara en del av denna tyranni?

Fredrik Portin är präst som försöker bli en teolog.

TACK FÖDELSEDAG

Festen blev ett fint minne

Johannes församling ordnade en sällsynt lyckad födelsedagsfest den 29 oktober 2015 för sina medlemmar som fyllt eller kommer att fylla jämna år under årets andra halvår.

Jag vill härmed hjärtligt tacka alla dem som med en stor arbetsinsats bidrog till den välarrangerade, glada och varma festen. Vi gäster blev väl omhändertagna från första stund, med fint program, kaffeservering med tårter m.m., intill avskedsstunden då vi hjärtligt följdes in till hissen med en stor vacker ros i handen.

Rosen har inte visnat och ett fint minne lever kvar. Tusen tack!

”Jag vill härmed hjärtligt tacka alla dem som med en stor arbetsinsats bidrog till den välarrangerade, glada och varma festen.”

SYNNÖVE RANKI, 70 ÅR
Helsingfors

HOMOSEXUALITET FORSKNING

Så här i naturen

Homosexualitet har ofta ansetts som något onaturligt. På kyrkomötet i Nablus år 1120 sattes den första lagen på pränt som deklarerade homosexualiteten som ”ett brott mot naturen”. Ingen tänkte på att kolla vad naturen faktiskt hade för sig (fältbiologerna). Det har inte heller Curt Möuts gjort (KP 43).

Homosexualitet hos djur hänvisar till dokumenterade bevis för homosexuella, bisexuella och könsöverskridande beteenden hos icke-mänskliga djur. Sådana beteenden inkluderar sexuella handlingar, parningsritualer, ömhetsbevis, parbildning och föräldraskap. En

forskningsöversyn gjord 1999 av biologen Bruce Bagemihl visar att homosexuellt beteende har observerats hos nästan 1 500 arter, från apor till inälvsmaskar, och är väldokumenterade för 500 av dem.

En ny översyn under 2009 av befintlig forskning visade att samkönat sexuellt beteende är ett nästan universellt fenomen i djurriket, vanligt hos alla arter (Wikipedia). Skapelsens reproduktionsförmåga har likväl majoriteten.

BO BÄCKSTRÖM
Närpes

Annonsera i Kyrkpressen!

Med en annons når du hela Svenskfinland.
Spara energi och pengar!

Kontakta våra annonsförsäljare:
Robin Norrbäck 044 027 0293, **Jonny Åstrand** 050 092 4528
Eller via e-post: annons@kyrkpressen.fi
Annonssinfo på www.kyrkpressen.fi

SMÄRTA OMSKÄRELSE

Påminner om ansvar

Nu och då dyker diskussioner om omskärelse av gosedarna brukar ibland vara nästan aggressiva.

Man kan fråga sig varför förbundsstecknet skulle finnas endast på män, och varför på ett så känsligt ställe (1 Mos. 17)? Varför valde Gud inte t.ex ett finger eller armen för ett tecken på att man tillhörde Guds egendomsfolk? Då kunde förbundsstecknet tecknas också på kvinnorna. På apostlamötet i Jerusalem beslöts som bekant att hednakristna inte behövde omskäras (Apg. 15).

Det gör ont att omskäras, vilket alltid påpekas i debatter. Att föda barn gör

inte bara ont, en förlossning kan vara både livsfarlig och mycket smärtsam. Våldtäkter sätter spår för livet och ensamstående mödrar har aldrig haft det lätt. Jag tror att Gud beslöt om förbundsstecknet så som han gjorde för att han ville påminna männen om ansvar. Gud är kärlek och allt han säger och gör bottnar i kärlek. Barnen behöver inte enbart sin mor. De behöver också en far som inte rumlar om hur som helst, utan tar ansvar för sin familj så att mors börd inte blir för tung.

REGINA KREANDER
Grankulla

Fira en lugn jul på Härmä Spa

Julens semesterpaket

- Inkvartering i dubbelrum
 - 2-4 x frukost från buffébordet
 - 2-4 x lunch eller middag från buffébordet
 - 1 x juligt kvällsmål på julafton, då man ju får äta också på natten
 - Fri tillgång till spabadet och gymmet
 - Inträde till juletidens danser
 - Trevligt julprogram som passar alla
- Gäller 23.-27.12.2015

315 €/ 2 dygn
355 €/ 3 dygn
395 €/ 4 dygn
/person

Höstens Spasemester 139 €/2 dygn/pers.

- Inkvartering i dubbelrum
 - 2 x frukost från buffébordet
 - 2 x lunch eller middag från buffébordet
 - 1 x kaffe med dopp
 - Fri tillgång till spabadet och gymmet
 - Inträde till restaurangdansen
- Gäller varje dag till 23.12.2015.

Vaasantie 22, Ylihärmä
Tfn (06) 483 1600
www.harmaspa.fi

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

CITAT FLYKTINGAR

”Man kan inte diskriminera om man vill bära Guds kärlek.”

Svenska kyrkans ärkebiskop Antje Jackelén om att vi ska ta oss an människor i nöd oavsett hudfärg, tro eller kön.

FASTIGHETER SYDÖSTERBOTTEN

Fastigheter får kyrkan på knä

Kyrkan har många fastigheter och pengarna räcker inte till underhåll. [...]

En fortsatt uppföljning krävs, inte bara i Kristinestad, utan inom hela kyrkan. Vid behov ska

beslutsfattarna också kunna vara beredda att sälja ytterligare fastigheter. Kyrkans viktigaste uppgift är inte att ha jordiska egendomar.

Lotta Sjöblad
på ledarplats i Sydösterbotten

Köp någon av dessa CD:n så får Du 10 stycken kort gratis

Julljus nu brinn, Jul jul strål-
lande jul, Gläns över sjö
och strand, 12 sånger

☐ **CD 10€**

Barnatro, Mitt hjärtas sång,
Jag hörde änglasång
23 sånger

☐ **CD 20€**

Han är min sång och min
glädje, Gyllne morgon
15 sånger flera solister

☐ **CD 20€**

Jag skall gå genom tysta
skogar, Barnatro, Hälsa dem
därhemma, 20 sånger

☐ **CD 15€**

Evangeliska ungas
ungdomskör 1973-1990
Det finns ett hjärta som för
dig ömnar, Vem klappar så
sakta, 40 sånger på 2 CD

☐ **CD 19,50€**

Du är ljus och jag är din,
Aldrig ensam mer.
15 sånger

☐ **CD 20€**

Finlandssvensk väggkalender

Bilder från Maxmo med omnejd. Text för varje
månad, tankvärda ord och bibeltexter.

Pris 10€

3st. 25€

5 st. 35€

Boknyhet:

Romantik, spänning
och mirakler väntar i
denna berättelse där
vi får följa vanliga män-
niskor med stora utma-
ningar - och
änglarna som vandrar
ibland dem. Änglarnas
uppdrag har bara
börjat...

304 sidor spännande
läsning för endast

☐ **23,90€**

Dagens Lösen,
en liten finlands-
svensk andakts-
bok som räcker
hela året.

9,50€/st

Tankvärd Flerårsalmanacka är en tidlös bords-
almanacka med 365 akva-
reller av Monica Lindroth,
något tankvärt från Gunnel
och Kjell Swärd att ta till
sig varje dag och plats för
egna dagsanteckningar.
En almanacka att längta
till, dagligen

19,80€

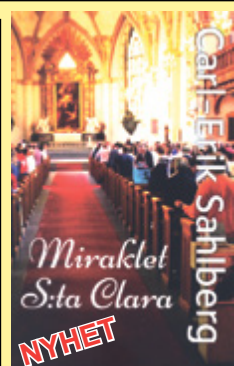
En levande och sann
berättelse av Miriam
och Lars Grip. De fick
uppleva Guds ledning
och många människor
blev berörda av Guds
kraft. Deras berättelse
väcker längtan om för-
nyelse. Läs boken om
deras "Livsresa"

210 sid.
Pris 22,90€

Ett vittnesbörd om
Guds beskydd och
trygghet. Och vad
Psalm 91 kan få be-
tyda för Dej och Din
familj. Ett fullständigt
beskydd under
LIVETS STORMAR.
Uppmuntrande och
hoppfulla vittnesbörd.

234 sid.
Pris 24,90€

Jag får tjänst i S:t
Clara kyrka vid cen-
tralstationen och jag
lär känna lite av res-
terna av församlingen
- de kan räknas på
händernas tio fingrar.
Här började resan.
Här började arbetet.
Här började miraklet.

78 sid.
Pris 14,90€

Båda böckerna innehåller 4 roliga pussel. För barn från
4 år, hårda pärmar och vackra bilder med text. Med hand-
tag - lätt att bära. En perfekt första bok om Noa och Jona.

Fullspäckad med
fakta om alla böcker
i Bibeln. Frågor
och svar som för-
klarar många av Bi-
belns mysterier.

26,90€

Båda böckerna innehåller 4 roliga pussel. För barn från
4 år, hårda pärmar och vackra bilder med text. Med hand-
tag - lätt att bära. En perfekt första bok om Noa och Jona.

Inb.
140
sidor

19,90€

ÅRSKALENDERN ECCLESIA A.D. 2016
En fick kalender med namnsdagar.
Röd plastpärm. **Pris 12,90€**

Inb. 314 s. **28,90€**

"Nu när jag förstod
att Gud var verklig,
och att himlen var mer
verklig än det vi upp-
lever här, ville jag se
fler glimtar av båda.
Som läkare hade jag
nu en plats på första
parkett."
Möten med himlen
är mycket mer än en
stark levandsskildring,
så mycket mer än en
samling vittnesbörd
som griper tag. Mö-
ten med himlen berör
själen, ger tröst och
hopp, och visar att
himlen kan vara bara
ett andetag bort.

Alla Tiders kortpaket

40 stycken enkla
kort. Grattis,
barn, djur, tank-
värda ord,
bibelspråk
samt 5 stycken
dubbla kort

Värde 55€ **Ditt pris 22€**

NYHET CD
Emilia Lindberg
utkommer i November,
med bl.a. sångerna "Jag
är nu på väg till himlen"
Herre kär, och "Jag önskar
få se Jesus först av allt"
Pris 21,50

Väggkalendern RO FÖR SJÄLEN 2016

av Kerstin Svensson.
Akvarellmålningar i vackra
färger och med bibelord
Pris 12,90€/st

**Alla som beställer under November får
Gratis en Cd skiva eller en bok värde minst 10€.**
Du får alltid varor som täcker postporto.

Pris förut 23,50€ **Nu endast 19,50€**

Det är den 11 juni
1994 i sommaridyl-
liska Falun.
...det är skottlös-
ning uppe vid stads-
parken...
Läs berättelsen som
Olavi Blomfjord, kris-
ten polis i Sverige vill
förmedla. Finns det
förlåtelse och förso-
ning för de personer
som dödar
Inb. 157 sidor

Sänd in din beställning till **Sven-Erik
Syréns förlag, Norrfjärdsvägen 44,
66640 Maxmo tfn. 06-345 0190,
050-301 6598, sven-erik.s@hotmail.com**

Namn: _____

Adress: _____

Tel: _____

10 dagars betalningstid, faktura kommer med.

30 NYA julkorts motiv inkommit

Alla tiders julkortspaket 40 stycken blandade motiv såsom landskap, blommor,
Jesu födelse, barn m.fl samt 5 st. dubbla kort. Pris endast

☐ **22€**